

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Nina Cegnar Venko

Pravice študentskih družin

Diplomsko delo

Ljubljana, 2021

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Nina Cegnar Venko

Pravice študentskih družin

Diplomsko delo

Mentor: Izr. prof. dr. Barbara Kresal

Ljubljana, 2021

ZAHVALA

Najprej iskrena hvala mentorici Izr. prof. dr. Barbari Kresal za odzivnost, pomoč, popravke, nasvete, usmeritve predvsem pa za potrpežljivost pri pisanju diplomske naloge.

Zahvaljujem se vsem sodelujočim v raziskavi, za njihovo pripravljenost in iskrenost.

Hvala mali Rebeki, ki je poskrbela, da sem našla svojo temo za raziskovanje.

In pa hvala tebi Tilen, ker si mi stali ob strani in me spodbujali v času pisanja diplomske naloge. In Neti, ki me ni spodbujala in poslušala samo v času pisanja diplomske naloge ampak skozi vsa leta študija.

PODATKI O DIPLOMSKI NALOGI

Ime in priimek: Nina Cegnar

Naslov diplomske naloge: Pravice študentskih družin

Mentorica: Izr. prof. dr. Barbara Kresal

Število strani: 90

Število tabel: 9

Število prilog: 5

Število virov: 27

Povzetek: V Sloveniji se je v zadnjih tridesetih letih opazno povečala starost žensk, ko rodijo prvega otroka. Povečana želja po višji izobrazbi, odselitev od staršev, položaj žensk na trgu delovne sile, brezposelnost itd. so razlogi, zaradi katerih se mladi redkeje ali pa zgolj kasneje odločajo za otroka oziroma ustvarjanje družine. Med mladimi pa obstaja majhna skupina izjem, to so tisti, ki so še v procesu izobraževanja in že imajo otroka. Zaradi njihove posebne situacije je včasih potrebna drugačna obravnava, ki upošteva posebnosti te skupine, njihove specifične okoliščine in potrebe. Gre za mlade, ki se še izobražujejo, zato po nekih merilih še niso odrasli, vendar so starši in ravno zaradi tega so po drugih kriterijih že odrasli. Po eni strani potrebujejo nekoliko drugačne pogoje za izobraževanje, ker nimajo enakih pogojev za delo kot njihovi kolegi na fakulteti. Po drugi strani pa kot starši potrebujejo kakšno dodatno podporo, da uspejo uskladiti družino in študij. V nalogi sem najprej predstavila pravice in ugodnosti, ki so namenjene študentom staršem. Najprej tiste, ki so jih deležni kot starši, nato pa še tiste, ki so jih deležni kot študentje. V raziskavi me je zanimala ocena pravic, ki so jih študentje starši deležni. Preverila sem, kaj si o ugodnostih mislijo študenti starši in ali še kaj pogrešajo, kar bi jim lahko olajšalo usklajevanje rednega izobraževanja na fakulteti in starševstva. Zanimalo me je, kako ocenjujejo podporo fakultete in kako podporo države.

Ključne besede: družina, mladi, študent starš, podpora države, podpora fakultete

Title of the thesis: Rights of student families

Abstract: Over the last thirty years, the age of women giving birth to their first child significantly increased in Slovenia. Greater desire for a higher education, moving away from parents, women's position in the labour market, unemployment, etc. tend to be the reasons why young people postpone having children or starting a family. However, there is a small group of exceptions among them – young parents that are still in the educational process. Their specific situation sometimes requires a different approach that considers the particularities of this group, their specific circumstances and needs. These young people are also still students, so by some criteria they are not yet considered adults - but they are also parents, which is why by other criteria they already fit into category of adults. On the one hand, they need slightly different conditions for their education because they do not have the same working conditions as their colleagues at the faculty. And on the other hand, as parents, they need some extra support to balance family and studies. In this thesis, we first outline the rights and benefits available to student parents. First, those they are granted as parents, as well as those they are entitled to as students. We were interested in the evaluation of the rights that student parents receive. We examined the impressions of student parents regarding their benefits and the answers to the question whether there was anything else they were missing that could make it easier for them to balance full-time education at university and parenthood. Our aim was to discover how they rate the support from the faculty and the support from the state.

Keywords: family, young people, student parent, state support, faculty support

Kazalo vsebine

1.	Osnovne definicije	1
1.1.	Družina.....	1
1.2.	Mladi.....	2
1.3.	Želja po otroku.....	4
1.4.	Študentske družine	6
1.5.	Materialni cenzus	7
1.6.	Pravice staršev	8
1.6.1.	Starševski dodatek.....	9
1.6.2.	Pomoč ob rojstvu otroka	9
1.6.3.	Starševski dopust.....	10
1.6.4.	Dodatna pomoč države.....	11
1.6.4.1.	Vrtec.....	11
1.6.4.2.	Pravice iz javnih sredstev	11
1.6.5.	Nadomestila med začasno zadržanostjo od dela	12
1.7.	Pravice študentov	13
1.7.1.	Subvencija hrane	13
1.7.2.	Subvencija bivanja	13
1.7.3.	Posebni status.....	14
1.7.4.	Dodatno leto.....	15
1.7.5.	Državna štipendija.....	15
1.8.	Študentske organizacije.....	16
2.	Formulacija problema	17
2.1.	Izbira teme	17
2.2.	Raziskovalna vprašanja.....	18
2.3.	Hipoteze	18
3.	Metodologija	19
3.1.	Vrsta raziskave.....	19
3.2.	Tema raziskovanja	19
3.3.	Merski instrument	21
3.4.	Populacija in vzorec	22
3.5.	Načrt zbiranja podatkov	22
3.6.	Načrt obdelave gradiva	23
4.	Rezultati	24
4.1.	Opisna statistika rezultatov ankete.....	24
4.2.	Preverjanje hipotez.....	37

4.3. Rezultati intervjujev	41
5. Razprava	45
6. Sklepi	47
7. Predlogi	48
8. Seznam virov in Literature.....	49
9. Priloge	52
9.1. Merski instrument	52
9.1.1. Vprašanja za anketo	52
9.1.2. Smernice za intervju.....	55
9.2. Intervjuji.....	56
9.2.1. Intervju z osebo A	56
9.2.2. Intervju z osebo B	59
9.2.3. Intervju z osebo C	61
9.2.4. Intervju z osebo D	62
9.3. Odprto kodiranje	65
9.3.1. Odprto kodiranje intervjuja A	65
9.3.2. Odprto kodiranje intervjuja B	69
9.3.3. Odprto kodiranje intervjuja C	72
9.3.4. Odprto kodiranje intervjuja D	74
10.4. Osnovno kodiranje	78
10.5. Odnosno kodiranje	82

Kazalo tabel

Tabela 1 spremenljivke, indikatorji, vrednosti	20
Tabela 2 Spol	24
Tabela 3 Študentski status.....	25
Tabela 4 Število otrok.....	25
Tabela 5 Koriščenje ugodnosti.....	26
Tabela 6 - ocena višine pomoči države	26
Tabela 7 Potreba po dodatni podpori države	27
Tabela 8 Prilagodljivost fakultet.....	28
Tabela 9 Ocena študentskih ugodnosti	29

1. Osnovne definicije

1.1. Družina

Družina ima lahko res veliko različnih oblik, zato je temu primerno veliko število najrazličnejših definicij, ki jo poizkušajo opisati. Tanja Renner (v Renner, Sedmak, Švab in Urek, 2006) posveti temu vprašanju celotno prvo poglavje. Predstavi več različnih definicij ter njihove morebitne pomanjkljivosti. Zelo poenostavljeno lahko rečemo, če želimo povzeti vse definicije, da družino sestavljata vsaj dve osebi, ki sta iz dveh generacij, med njima pa je neka krvna ali skrbstvena vez. Družina torej nastane, ko vanjo vstopi (lahko z rojstvom, lahko pa tudi s posvojitvijo) otrok. Kdaj torej družina nastane, kdo vse jo sestavlja in ostale mejnike družine, definira in o njih odloča vsak posameznik zase oziroma za svojo družino. Tanja Renner poglavje zaključi z mislijo, da je definiranje funkcije družine bolj pomembno kot sama definicija družine, in kot najpomembnejšo funkcijo izpostavi čustveno podporo znotraj družin. (Renner, Sedmak, Švab in Urek, 2006)

Raziskave na področju družin ugotavljajo, da se ljudje v večini vedno kasneje odločamo za prvega otroka, da je otrok v družinah manj kot jih je bilo. Zato dobiš občutek, da so to sodobne oblike družinskega poteka. »...odlašanje materinstva na poznejša leta v življenjskem poteku. Odločitev za materinstvo postaja vse bolj nedoločljiva, kar potrjujejo tudi demografski podatki. V povprečju imajo ženske vedno manj otrok, starost žensk ob rojstvu prvega otroka pa se povečuje.« (Renner, Sedmak, Švab in Urek, 2006, str. 74) Naveden je zgolj en primer, kakšno stanje so znanstveniki v Sloveniji opisali glede odločanja za ustvarjanje družine. V večini primerov je res tako, mladi se vedno kasneje odločajo za ustvarjanje družine. A obstaja majhen odstotek mladih, ki se za ustvarjanje družine odločajo že v zgodnjih dvajsetih letih.

Kdaj v življenju se odločimo za otroke, je, vsaj v Sloveniji, z ustavo zavarovana, povsem naša svobodna odločitev. Za varstvo družine in skrb zanjo se Slovenija zaveže že v ustavi, kjer v 53. členu pravi: »Država varuje družino, materinstvo, očetovstvo, otroke in mladino ter ustvarja za to varstvo potrebne razmere.« (Ustava RS, 1991) V naslednjem členu se ustava nadaljuje s stavkom: »Starši imajo pravico in dolžnost vzdrževati, izobraževati in vzgajati svoje otroke.« (Ustava RS, 1991) Država nam torej omogoča svobodno voljo glede rojstva otrok. Kar pomeni, da nam pomaga pri zanositvi, kjer je to problem, omogočena nam je

ustrezna kontracepcija v primeru, da si zanositve ne želimo. Ko otroka enkrat dobimo, je naša dolžnost, da zanj skrbimo in ga vzgajamo. Ob tem pa se država zaveže, da bo za družine skrbela, jih varovala in zanje ustvarjala razmere v državi, ki bodo omogočale, da bodo starši lahko skrbeli za otroke in jih vzgajali.

Čeprav je lahko rojstvo otrok za nekatere največja želja in kasneje največja sreča, ko se rodijo. Ni nujno, da se ob zanositvi vsi isto počutimo. Postati starš lahko za starše predstavlja veliko obremenitev, pa ne zato, ker ne bi marali otrok. Ampak zato, ker je starševstvo odgovorna naloga. Otrok je lahko za družino finančno breme, ki ga družina brez pomoči države ali koga drugega ne zmore. Lahko pa to breme ni finančno, ampak bolj psihološko. Mnogi starši čutijo pritisk s strani družbe, da se kot starši kar čim bolj izkažejo. »Od staršev se pričakuje, da se odločijo za otroke samo, če so sposobni otroke ustrezno psihično in fizično preskrbeti in vzgajati. Ustvarjanje lastne družine je postalo vse bolj skrbno načrtovan, zahteven in odgovoren projekt.« (Ule in Kuhar, 2003, str.114) In zato imajo starši poleg tega, da so starši, v življenju še druge vloge (partner, delavec, sorodnik, prostovoljec ...), ki jih prav tako zaposlujejo. Kot starši včasih potrebujejo pomoč pri vzgoji in varstvu svojih otrok.

1.2. Mladi

Populacija, ki jo obravnava ta diplomska naloga, so mladi. Vendar je pomembno vprašanje, kdo mladi za nas sploh so, »danes je mladost vse bolj dvoumna in odprta. V mladinskih kulturah sodelujejo vse mlajši otroci, pa tudi starejši ljudje. Mladinske kulture postajajo kulture vseh in ne pripadajo več ekskluzivno mladim.« (Ule in Kuhar, 2003, str. 39) Zaradi takšnega pojava v družbi je potrebno, da ko preučujemo mlade, le-te določimo starostno, da bomo vsi vedeli, o koliko starih ljudeh govorimo, ko govorimo o mladih. Poleg tega pa se obdobje mladosti razširja in zato lahko znotraj te skupine mlade razdelimo v manjše podskupine. » Danes znotraj mladosti že razlikujemo več značilnih obdobj, ki se časovno vrstijo po naslednjem značilnem zaporedju: klasična mladost (14-18 let): mladi imajo pretežno status srednješolcev, dijakov, vajencev; podaljšana mladost (19-24 let): obdobje visokošolskega in univerzitetnega študija; pred odraslo obdobje (25-29 let): obdobje prehoda v ekonomsko in socialno neodvisnost: v zaposlitev, kariero, lastno družino.« (Ule, 2008, str. 126) Če vzamem to razdelitev mladih, lahko torej rečem, da v nalogi govorimo o mladih v predodraslem obdobju oziroma o mladih na prehodu v odraslost. Ob tem pa se nam zagotovo

postavlja vprašanje, kdaj mladi preidejo v odraslost. Vendar pa za sam prehod v odraslost ni ene definicije, ni enega mejnika v življenju posameznikov, ki bi definirala prehod v odraslost. Najbolj pogosti življenjski mejniki, ki lahko predstavijo prehod v odraslost posameznika, so vezani na konec izobraževanja, na odselitev od doma staršev, na redno zaposlitev in pa na ustvarjanje svoje družine ali partnerstva. Prehod v odraslost ni proces cele generacije naenkrat, ni številka, ni en jasen dogodek, ampak je individualen proces vsakega posameznika posebej. Pri prehodih v odraslost pa je pomembno poudariti, da se življenjski poteki spreminjajo, življenjski poteki družin niso enaki kot so bili včasih. Meje med enim in drugim obdobjem v življenju posameznikov pa se brišejo. Ule (v Ule in Kuhar, 2003, str. 39) govori o nelinearnosti življenjskih potekov: »kar pomeni, da lahko skoraj v vsakem trenutku svojega življenja »začneš znova«; znova se vrneš v izobraževanje, znova začneš družinsko življenje, znova začneš poklicno kariero. Z drugimi besedami, tudi v odraslosti se odločaš o stvareh, o katerih se »normalno« odloča, ko si »mlad-a«. (Ule in Kuhar, 2003, str. 39) Ali boš zato, ker si se kot odrasel odločil, da se ponovno vrneš v izobraževanje s tem označil za neodraslega, ampak mladega? Seveda ne. Ker lahko odrasli počnejo stvari, ki jih sicer počnejo mladi in mladi počnejo »odrasle stvari«, četudi še zaradi nekih drugih vidikov njihovega življenja niso odrasli.

Vsi raziskovalci, ki se ukvarjajo z mladimi, pa se strinjajo, da se mladost vedno bolj podaljšuje. Razlog za podaljševanje mladosti pa v glavnem prepoznavajo v podaljšanju izobraževanja. Vedno več mladih se visokošolsko izobražuje in ne konča svoje izobraževalne poti že po srednji šoli, kot je bil to včasih večinski trend mladih. V družbi so se zgodile velike spremembe, spremenila se je miselnost, Ule (v Ule, 2008, str. 212), spremembo med nekoč in danes opiše takole: »Te spremembe motivirajo tudi mlade, da stremijo k pridobivanju kreativnih delovnih mest in da se izognejo monotonemu delu v klasičnih industrijskih obratih. Zato morajo podaljševati šolanje in izobraževanje. Kot posledica tega se mladost podaljšuje in zajeda krepko v odraslost.« Razlog za pozen prehod v odraslost pa ni samo daljše šolanje. Ob zaključku šolanja mladi naletijo na problem pridobitve zaposlitve za nedoločen čas, kar zanje pomeni ekonomsko in socialno negotovost. Posledično mladim na prehodu v odraslost problem predstavlja tudi iskanje stanovanja. To ne velja zgolj za mlade po vsem svetu na splošno, ampak raziskave poročajo, da je takšno stanje tudi v Sloveniji: »Takšen zaposlitveni in stanovanjski položaj mladim v Sloveniji ne omogoča niti hitre in polne osamosvojitve niti pozitivnih subjektivnih percepcij o izpolnjevanju pogojev za odločitev za otroka, kar se kaže v odlaganju odločitve za prvega otroka.« (Rakar in Boljka, 2009, str. 18) Mladi so zato dlje

časa odvisni od staršev, dlje časa živijo doma, dlje časa se šolajo in posledično se tudi kasneje odločijo za ustvarjanje družine. Vsi mejniki, ki bi lahko mlade »spremenili« v odrasle ljudi, se jim vedno bolj odmikajo. Podaljšanje mladosti pa ni edina sprememba, ki jo opazimo pri mladih, ampak je pomembna sprememba, ki se je zgodila, tudi sprememba v razmišljanju mladih. Podaljšana mladost je idealen čas, v katerem se posameznik lahko osebno izoblikuje, in če so bile včasih glavne vrednote mladih: delo, zaposlitev, kariera, zaslužek; so danes med mladimi bolj prisotne ravno nasprotno vrednote, mladim so pomembni medosebni odnosi, pomemben jim je njihov osebni razvoj, kot narekuje trend družbe, je med mladimi izredno cenjena tudi kreativnost, mladim izredno pomembno je kvalitetno vsakdanje življenje in pa seveda izobrazba. (Ule, Tivadar, Kurdija in Rajšp, 2008)

Kljub temu da so se spremenile vrednote in miselnost med mladimi, pa to ne pomeni, da so mladi zadovoljni s podaljševanjem mladosti. Raziskava, opravljena med študenti treh največjih univerz v Sloveniji, kaže ravno to, da si mladi želijo odrasti. Takole so v poročilu raziskave zapisali raziskovalci: »Študentje so najbolj nezadovoljni s tistimi družbenimi pogoji in dejavnostmi, ki so najpomembnejši pogoji za njihov prehod v ekonomsko in družbeno samostojnost: pogoji zaposlovanja, pogoji urejanja stanovanjskega vprašanja in možnosti ustvarjanja družine« (Ule, Tivadar, Kurdija in Rajšp, 2008) Torej podaljšana mladost oziroma nesamostojnost ni del izbire mladih, ampak je del situacijske prisile v naši družbi.

1.3. Želja po otroku

Iz podaljšane mladosti z lahkoto preidemo v kasnejše ustvarjanje družine. Mladi se v manjši meri odločajo za zgodnje ustvarjanje družine kot je bilo to pogosto včasih. O tem jasno kažejo statistični podatki naše države v zadnjih treh desetletjih. Povprečna starost mater ob rojstvu otroka je bila v letu 2019 31,1 leta, medtem ko je bila 30 let nazaj povprečna starost mater 25,9 let. (Statistični urad Republike Slovenije, 2020) Povečala pa se ni splošna starost mater ob rojstvu otroka, ampak se je še bolj kot ta povečala povprečna starost ob rojstvu prvega otroka. Dokaz, da se mladi kasneje odločajo za prvega otroka, je zagotovo to. V letu 2019 je bila starost ob rojstvu prvega otroka 29,6 leta, medtem ko so bile pred tridesetimi leti v povprečju 6 let mlajše. (Statistični urad Republike Slovenije, 2020) Razlogi za poznejše odločanje za otroka so povsem situacijski, so pokazatelj spreminjanja družbe. Kar kažejo

različne raziskave, opravljene med mladimi.

V življenju mladih je kar nekaj dejavnikov, ki vplivajo na odločitev za rojstvo otroka: »Mladi najpogosteje pripisujejo največji pomen stabilnosti poklica ali kariere in finančnega položaja ter stabilnosti partnerskega odnosa. Vendar pa traja vse dlje časa, da si mladi pridobijo želeno stopnjo izobrazbe in si najdejo razmeroma zanesljivo službo, to pa prispeva k odlašanju z ustvarjanjem družine. Tudi zaznana negotovost glede službe (npr. strah pred izgubo službe ob zanositvi) je pogost razlog za prelaganje rojevanja, predvsem pri parih, ki so že pripravljeni postati starši. Negotovost glede službe pogosto spremlja še pomanjkanje ustreznega stanovanja.« (Ule, Kuhar, 2003, str. 118) Vse skupaj zveni kot začaran krog, dejavniki, ki najpogosteje vplivajo na odločitev para za otroka, se močno povezujejo med sabo. Veliko naštetih dejavnikov je povezanih z osamosvojitvijo, z možnostjo prehoda mladih v odraslost. Vendar pa so nekatere raziskave ugotovile, da ni zgolj materialni vidik tisti, ki vpliva na odločitev. »Večina, in sicer kar 73,2 % respondentov, starih od 15 do 29 let, po podatkih Svetovne raziskave vrednot 1999, 2000" namreč navaja, da se od njih kot staršev danes zahteva, naj prevzamejo odgovornost, da svojim otrokom zagotovijo kar najboljše pogoje za življenje.« (Rakar in Boljka, 2009, str. 102) To pa ne pomeni, da si mladi otrok ne želijo, raziskava je pokazala, da si mladi otroke želijo oziroma nek majhen procent jih kljub navedenim stiskam ima. »Poglejmo, ali študentke in študenti mislijo, da bodo imeli otroke, in koliko si jih želijo. 83.1 % študentk in študentov meni, da bodo imeli otroke, 2,8 % je odgovorilo z ne, ostali jih že imajo (0,5 %) ali ne vedo (13,6 %).« (Rener, Sedmak, Švab in Urek, 2006, str. 102)

Dilema, kdaj imeti otroke, je še posebej izrazita za ženske. Zanje se je položaj v družbi skozi zgodovino najbolj spremenil in s tem prinesel dileme, med katerimi se morajo odločati: »Sodobne mlade ženske morajo najti poti v pokrajini kontrastnih potreb, nasprotujočih si pričakovanj in dvoumnih sporočil. V življenjskem svetu mladih žensk so vsaj tri področja kontrastov, ki se jasneje izrišejo, brž ko ženske zapustijo izobraževalni sistem: ideologija spolne nevtralnosti ob dejanski spolni segregaciji, konflikt med zaposlitvijo in materinstvom, potreba po razvijanju osebne avtonomije ob hkratni odnosni usmerjenosti. (Rener, Sedmak, Švab in Urek, 2006, str. 106) Večina žensk izbere oboje, tako kariero, izobrazbo in materinstvo, kar pomeni večjo obremenitev in še dodatne izzive.

1.4. Študentske družine

V 56. členu zakona o visokem šolstvu je zapisano, da je študent oseba, ki se vpiše na visokošolski zavod na podlagi razpisa za vpis in se izobražuje po dodiplomskem ali podiplomskem študijskem programu. Torej za pridobitev statusa študenta ni nikakršne starostne omejitve. Vendar ko govorimo o študentskih problematikah, navadno mislimo na študente, ki so redno vpisani v študijske programe, ki ob tem niso redno zaposleni, navadno imamo v mislih mlade študente, tiste, ki so večinski predstavniki skupine študentov. (Zakon o visokem šolstvu, 1993)

Študentje pa se med sabo ne razlikujejo samo po starosti. Med študenti so tudi skupine tistih s posebnim statusom. Posebni statusi so prav tako določeni z zakonom o visokem šolstvu. Ta v 69. a členu navede, da so to: študenti vrhunski športniki, študenti priznani umetniki, študenti, ki se udeležujejo (področnih) mednarodnih tekmovanj in pa tudi študenti, ki v času študija postanejo starši. Torej če se študentki ali študentu med študijem rodi otrok, ima ta izpolnjen pogoj za pridobitev posebnega statusa, ki mu oziroma ji prinese določene ugodnosti, povezane s samim študijem. (Zakon o visokem šolstvu, 1993)

Študentske družine so družine študentov, s tem ne mislimo primarnih družin študentov, ampak govorimo o družinah, ki si jih študentje ustvarijo v času študija. Družina si pridobi naziv študentske družine v primeru, ko ima eden od staršev ali pa celo oba, status študenta. Torej študentske družine lahko sestavljata dva starša, ki imata oba še veliko študijskih obveznosti, lahko pa je študent zgolj eden od staršev, drugi pa je zaposlen ali pa zgolj iskalec zaposlitve. Status staršev v študentski družini lahko ključno vpliva na ekonomsko in socialno stabilnost družine. Vendar je primerov študentskih družin bolj malo in se jih zato ne ločuje med sabo, ampak vse preprosto označi kot študentske družine.

Ravno maloštevilnost študentskih družin je razlog, da je ugodnosti in pravic, namenjenih njim, v Sloveniji bolj malo. Vendar ni prav, da družina, ki bi sledila klasični časovni razporeditvi zaradi tega ne bi dobila zadostne podpore. » Definicija družine kot tudi časovni razpored obdobja družinskega poteka in pomembnost različnih prehodov se spreminjajo glede na kulturno ozadje družine. Zelo pomembno je, da pomagamo družinam razviti rituale, ki ustrezajo njihovim življenjskim izbiram in prehodom, še posebej tiste rituale, ki jih kultura ne odobrava.« (Čačinovič, Vogrinčič & Mešel, 2019, str 74) Študentske družine sicer niso

neodobravane, kot so na primer življenja istospolnih skupnosti, pa so vendar vseeno drugačne od večine družin. Njihov družinski potek in posamezni družinski prehodi so lahko nekoliko drugačni od prehodov v večini ostalih družin.

Za študentske družine je organiziranost »po svoje« ne le opcija, ampak nuja. Zaradi specifičnosti njihove situacije je potrebno temu prilagoditi družinsko življenje. Ena izmed psiholoških definicij družine je, da je družina mala skupina: » malo skupino sestavljata dva ali več posameznikov, ki so v interakciji, imajo skupne motive in cilje, pravila, norme in vrednote in razmeroma trajno izoblikovane vloge, ki ustvarjajo delitev dela, hierarhijo moči, način komuniciranja in čustvene odnose.« (Čačinovič, Vogrinčič & Mešel, 2019, str 80) V nadaljevanju avtorici razložita, da to pomeni, da o vseh stvareh lahko gledamo z vidika posameznika ali z vidika družine, vse se povezuje. Cilj starša študenta je zaključiti študij, posledično to nezavedno postane cilj družine. Ne prilagodi samo študent svojega življenja študiju, ampak ga v primerih študentskih družin prilagaja vsa družina. V nadaljevanju bodo predstavljene pravice, ki lahko družinam, ki zaradi potreb po zaključku študija svoje življenje organizirajo drugače, pomagajo, da kljub drugačnim življenjskim potekom lahko živijo družinsko življenje.

1.5. Materialni cenzus

V nadaljevanju bodo predstavljene pravice, ki pripadajo staršem študentom, upravičenost do posamezne pravice ali pa višina pomoči države, ta je v nekaterih primerih vezana na materialni cenzus oziroma materialni položaj vlagatelja (tistega, ki za posamezno pravico zaprosi). Gre za to, da na Centrih za socialno delo, kjer oddaš vlogo za uveljavitev posamezne pravice, preverijo koliko premoženja premoreš in koliko dohodkov imaš mesečno. Na podlagi tega se odločijo, če si do posamezne pravice upravičen in do katere mere. Poleg vlagatelja se ob pregledu materialnega položaja upošteva tudi partner, s katerim živi oziroma je z njim poročen, in pa otroci ali drugi (starši, bratje sestre, pastorki ...), ki jih vlagatelj po zakonu preživlja oziroma skrbi zanje. Kot dohodek se štejejo tisti dohodki, za katere plačamo dohodnino. Kot premoženje pa se upošteva, če imaš v lasti (ti ali osebe, ki se poleg tebe upoštevajo pri izračunu) nepremičnino, vozilo (osebno, vodno, drugo), delnice, vrednostne papirje, denarna sredstva, na katerem izmed računov ali drugo premično premoženje. Pri upoštevanju premoženja so izjeme: v lasti imaš lahko nepremičnino, v kateri živiš (do neke

meje se ta ne upošteva), isto je z osebnimi vozili, krediti, namenjenimi gradnji oziroma nakupu stanovanja, sredstva iz dodatnega pokojninskega zavarovanja, kmetijsko ali gozdno zemljišče, ki prinaša dohodek ... Meje za pridobitev in dodelitev višine posamezne pravice pa se vsako leto uskladijo z rastjo cen življenjskih potrebščin in so različno določene za vsako posamezno pravico.

(Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, 2010)

1.6. Pravice staršev

Lahko bi rekli, da je Slovenija družinam prijazna država, saj si je skrb za družino in otroke zadala že v svoji ustavi. »Ustavna dolžnost države je varovati družino, otroke in mladino. Otroci morajo uživati posebno varstvo in skrb, še posebno, če so prikrajšani za družinsko življenje. Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih - ZSDP tako poleg pravic iz zavarovanja za starševsko varstvo ureja tudi pravice do družinskih prejemkov« (Bubnov Škoberne in Strban, 2010, str. 353) Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih bi lahko razdelili na dva dela. V prvem opredeljuje eno izmed socialnih zavarovanj, in sicer zavarovanje za starševsko varstvo. Vanj so vključeni vsi, ki so redno zaposleni (delo preko študentske napotnice ne šteje). Za študentske družine je ta del zakona relevanten v primeru, da eden od staršev ni študent, ampak je že redno zaposlen. Zagotovo pa je za vse študentske družine relevanten drugi del zakona, ki pa določa družinske prejemke. »Ne moremo jih uvrstiti med socialna zavarovanja, saj se zanje ne plačujejo prispevki, zaradi česar se dvostransko socialno pravno razmerje ne oblikuje. Gre za neprispevni sistem in ob izpolnitvi pogojev za pridobitev družinskega prejemka se oblikuje enostransko socialno pravno razmerje ... Zagotavljajo varnost dohodka ob nastanku tradicionalnih socialnih primerov materinstva in družinskega bremena. Namen družinskih prejemkov je pokritje (dela) povečanih stroškov družine in s tem predvsem preprečevanje, ne šele odpravljanje revščine. Poleg tega se praviloma ne preverja dohodek družine.« (Bubnov Škoberne in Strban, 2010, str. 353) V nadaljevanju bodo predstavljene pravice, namenjene staršem, do katerih so upravičene tudi študentske družine.

1.6.1. Starševski dodatek

Starševski dodatek je pravica do denarne pomoči, ki v svojem namenu ni namenjena samo staršem študentom, ampak vsem tistim staršem, ki niso upravičeni do pravic iz zavarovanja za starševsko varstvo. Mame študentke navadno pred rojstvom otroka niso zaposlene, ne plačujejo prispevkov za socialna zavarovanja in zato niso upravičene do porodniškega dopusta in starševskega nadomestila kot večina mam. So pa zato upravičene do starševskega dodatka, pod pogojem, da imata mati in otrok stalno ali začasno bivališče v Sloveniji in tukaj tudi dejansko bivata. Starševski dodatek se prejema eno leto. Začetek prejemanja je z rojstvom otroka in se ga prejme vsak mesec. (Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, 2014)

O prejemu starševskega dodatka odloča krajevno pristojen center za socialno delo. Vlogo za prejem starševskega dodatka lahko oddamo pisno, fizično ali preko elektronske pošte, najdemo pa jo na uradni strani ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ali pa zanjo povprašamo na centru za socialno delo. Višina starševskega dodatka je še leta 2020 znašala 258,09 evrov mesečno. Decembra 2019 pa je bila sprejeta novela Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, ki starševski dodatek za vse otroke, rojene 1.1.2021 in kasneje zviša in je tako enak minimalnemu dohodku, torej na 402,18 evrov. (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2021)

1.6.2. Pomoč ob rojstvu otroka

Kot vsak otrok v Sloveniji je tudi otrok (oziroma njegovi starši) rojen v študentski družini upravičen do enkratne pomoči. Pomoč je namenjena nakupu potrebščin za otroka in znaša 350 evrov. Pravico do te pomoči ima starš s stalnim ali začasnim bivališčem v Sloveniji, seveda če tu dejansko živi. Tudi to pravico uveljavljamo na centru za socialno delo, na katerega smo oddali vlogo. Tudi ta vloga je dostopna na spletni strani prej omenjenega ministrstva. Pomembno pa je, da vse vloge, ki jih oddajamo na Center za socialno delo, oddamo v roku vsaj 30 dni po rojstvu otroka. (Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, 2014)

Poleg državne pomoči otroka pa lahko za enkratno pomoč ob rojstvu otroka zaprosimo tudi v svoji občini. Denarna pomoč s strani občine ni zakonska obveza za občine. Zato do le-te niso

opravičeni vsi novorojenci v Sloveniji. Prav tako ni z zakonom določena višina, zato lahko ta niha od ekstremno visoke (leta 2013 naj bi v občinah občini Komen in Moravske Toplice dali vsakemu novorojencu 1000 EUR) do zgolj simboličnega zneska ali samo manjše pozornosti ob rojstvu. (TSmedia, medijske vsebine in storitve, 2013) Odvisna je od družinske politike občine stalnega prebivališča mame in otroka. Za uveljavitev te pravice so razlike ne samo v višini, ampak tudi v načinu pridobitve. Nekateri občine ti ob rojstvu otroka pošljejo čestitko in poleg nje še vlogo za uveljavitev te pravice, ki jim jo po tem izpolnjeno pošljete nazaj, tak primer je občina Slovenske Konjice. Medtem ko na primer v ljubljanski občini to uredite na centru za socialno delo skupaj z ostalimi pravicami, ki vam pripadajo ob rojstvu otroka. Zato se je glede te pravice potrebno pozanimati v vsaki občini posebej.

1.6.3. Starševski dopust

Gre za pravico, ki je namenjena zaposlenim oziroma tistim, ki so vključeni v zavarovanje za starševsko varstvo. V primeru, da je v študentski družini en starš študent, drugi pa zaposlen, pride v poštev tudi starševski dopust. Starševski dopust delimo na materinski, očetovski in starševski dopust. Materinski dopust traja 105 dni in ga mama nastopi 28 dni pred predvidenim datumom poroda. Očetovski dopust obsega 30 koledarskih dni, od tega mora 15 dni porabiti najkasneje do enega meseca po izteku starševskega dopusta oziroma starševskega dodatka. Preostanek pa kadarkoli do konca otrokovega prvega razreda. Starševski dopust pa obsega 130 dni za vsakega starša, torej skupaj 260 dni. Vendar to študentskim družinam ne pride v poštev, ker nista oba starša zaposlena. V poštev lahko pride le en del starševskega dopusta, odvisno od spola starša študentske družine, ki je zaposlen. V času koriščenja starševskega dopusta so zaposleni starši upravičeni do nadomestila plače, ki se izplača v 100 % osnovi, ki je izračunana na podlagi plač zadnjih dvanajstih mesecev. (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2021) Pred koriščenjem starševskega dopusta mora delavec o tem obvestiti svojega delodajalca. Pravico pa koristi z vnaprej oddano in odobreno vlogo, ki jo odda na Center za socialno delo.

1.6.4. Dodatna pomoč države

Zgoraj navedene pravice so pravice, ki so jih starši deležni v letu po rojstvu otroka. Naslednje pravice pa niso vezane na otrokovo prvo leto življenja.

1.6.4.1. Vrtec

Starši, ki otroka vpišejo v vrtec, imajo možnost znižanega plačila vrtca. Višina znižanja je seveda prav tako odvisna od materialnega cenzusa družine. Glede na dohodkovni razred družine se določi odstotek od polne cene vrtca, ki ga plačajo starši. Razliko med polnim plačilom vrtca in delom, ki ga plačajo starši, poravnava občina stalnega bivališča. Pravica se uveljavlja z vlogo, oddano na Center za socialno delo. (Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, 2010) To velja za vse starše.

Vpisi v vrtec za naslednje šolsko leto potekajo navadno v prvih mesecih leta. Vpisni list in točni rok vpisa pa najdemo na spletni strani posameznega vrtca, kamor vpisnico tudi oddamo.

Starši študenti, ki študirajo v Ljubljani, imajo posebno enoto vrtca, ki se nahaja v največjem naselju študentskih domov, kjer sta dva bloka namenjena tudi študentskim družinam. (Viški vrtci, b.d.) To pomeni, da imajo tisti, ki bivajo v študentskih domovih, za družine vrtec res blizu. Poleg tega pa imajo vsi ljubljanski vrtci za sprejem otroka v vrtec enoten kriterij. Eden izmed kriterijev je namenjen posebej študentskim družinam, saj dejstvo, da so starši študenti in začasno bivajo v Ljubljani, njihovim otrokom prinese dodatnih 11 točk (več točk otrok nabere, večja je možnost, da bo sprejet v vrtec). (Odlok o sprejemu otrok v vrtec, 2010)

1.6.4.2. Pravice iz javnih sredstev

Pravica, ki je namenjena vsem, ki živijo v Sloveniji in ne samo staršem študentom, je otroški dodatek. Namen otroškega dodatka je finančna pomoč staršem za vzgojo, preživljanje in izobraževanje otrok. Pravico do tega lahko uveljavlja eden izmed staršev, njegova višina pa je odvisna od števila družinskih članov in od višine socialnega položaja. Za prejem otroškega dodatka oddamo splošno vlogo za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev na Center za

socialno delo. Včasih je bilo za otroški dodatek potrebno zaprositi vsako leto posebej, sedaj pa zanj zaprosimo v roku največ 30 dni po rojstvu otroka in se nam vsako leto avtomatsko podaljša, dokler smo do njega seveda upravičeni. (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2020)

V primeru, da je družina kljub prejemu vseh do sedaj navedenih pravic še vedno v finančni stiski, lahko zaprosi za denarno socialno pomoč, ki krije razliko med dohodki, ki jih družina oziroma posameznik prejema in med minimalnim dohodkom, ki naj bi ga po oceni države, oseba ali družina prejela, da bi lahko preživela. Tudi za denarno socialno pomoč oddamo splošno vlogo za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev na center za socialno delo. (Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, 2010)

1.6.5. Nadomestila med začasno zadržanostjo od dela

Nadomestilo med začasno zadržanostjo od dela lahko koristijo delovno aktivni zavarovanci obveznega zdravstvenega zavarovanja. Torej v to kategorijo starši študenti ne sodijo, sodijo pa partnerji staršev študentov, ki so zaposleni. Gre za nadomestilo plače v času odsotnosti od dela iz zdravstvenih razlogov (vsi so naštet v zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju v 29 členu). Za starše je zagotovo relevantno nadomestilo plače v primeru, ko so zadržani z dela zaradi nege ožjega družinskega člana (otroka). Upravičenost do nadomestila se izda na podlagi mnenja osebnega zdravnika in traja največ 10 dni oziroma 20 za otroke z zmerno, težko ali težjo duševno in telesno prizadetostjo ali za otroke do 7 let. V izjemnih primerih pa se seveda lahko tudi to podaljša. V času nege otroka nadomestilo plače znaša 80 % osnove, ki jo predstavlja povprečna mesečna plača v koledarskem letu pred koriščenjem te pravice.

(Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, 1992)

Omenjena pravica sama po sebi za študentske družine morda na prvi pogled ni relevantna, a vendar je. Študentskim družinam, v katerih je eden izmed staršev zaposlen, zgoraj omenjeno nadomestilo lahko pride prav. V 6. odstavku 138. člena pravil obveznega zdravstvenega zavarovanja je namreč zapisano: »Zavarovanec ima pravico do nadomestila plače za nego otroka, če nege ne more zagotoviti starš, ki je nezaposlen, upokojen ali lahko zagotavlja nego brez zadržanosti od dela, razen če ta nege ne more zagotavljati zaradi upravičenega razloga

(npr. zaradi bolezni, aktivnosti v zvezi z iskanjem dela, pripravljenosti na domu, pravice do počitka zaradi izmenskega ali nočnega dela, študentskega dela).« (Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja, 1994) Pomeni, da v primeru, da študentska družina dokaže, da je nezaposlen starš (starš študent) imel npr. obvezne vaje ali pa kakšen drug opravičljiv razlog, zaradi katerega ne more doma varovati in negovati otroka, lahko to naredi zaposleni starš in ob tem uveljavlja navedeno možnost nadomestila plače.

1.7. Pravice študentov

Študentje starši niso deležni posebnih pravic in ugodnosti iz naslova starševstva, ampak so tudi kot študentje upravičeni do določenih ugodnosti.

1.7.1. Subvencija hrane

Vsi študenti v Sloveniji so upravičeni do enega subvencioniranega obroka s strani države za vsak delovni dan v tednu. Ta pravica ne velja med 15. julijem in 15. avgustom, sicer pa jo lahko študenti koristijo kateri koli dan v tednu med osmo zjutraj in deveto zvečer. Posebnost za študente starše je ta, da se poleg njih subvencionira obrok tudi njihovim otrokom. In sicer jim pripada 10 dodatnih subvencioniranih obrokov mesečno. Pravico do dodatnih subvencioniranih obrokov si starš študent pridobi enako kot svoje, le da mora za dodatne subvencionirane obroke dokazati starševstvo. V primeru, da sta oba starša študenta, lahko pravico dodatnih subvencioniranih obrokov koristi le eden izmed njiju. (Zakon o subvencioniranju študentske prehrane, 2002)

1.7.2. Subvencija bivanja

Študenti v Sloveniji imajo možnost subvencioniranega bivanja v času študija. V univerzitetnih mestih so na voljo javni kot tudi zasebni študentski domovi. Domovom, za katere država delno sofinancira bivanje študentov, določa tudi določene pogoje. Med pogoji in določili so nekateri namenjeni posebej za študente starše. In sicer je določeno, da v primeru, ko s študentom živi otrok, morajo zagotoviti ustrezne pogoje. Tako so v študentskih domovih navadno posebne enote, namenjene študentom staršem oziroma študentskim družinam. Te so navadno nekoliko večje od enot za posamezne študente, in nudijo svojo kuhinjo in kopalnico. V primerih, ko se v študentski dom naseli študentska družina, se bivanje subvencionira tudi za otroka starša študenta, če ta živi z njim. Subvencionira se bivanje tudi partnerju v primeru, da je tudi on študent, v primeru, da biva partner v študentskem domu pa ni več študent, ampak že zaposlen, pa ta plača polno ceno bivanja v domu. Študentje starši imajo še eno prednost, in sicer se starševstvo šteje med posebne razmere, zato dobi študent starš 100 dodatnih točk (več zbranih točk ob oddani vlogi za bivanje v študentskem domu, pomeni večjo verjetnost, da bo študent sprejet v študentski dom). Za pridobitev posebne enote v študentskih domovih ni posebne vloge, za pridobitev le- te se je potrebno obrniti na upravo študentskih domov, kjer ti dajo točne informacije glede postopka.

(Pravilnik o subvencioniranju bivanja študentov, 2001)

1.7.3. Posebni status

Starši študenti imajo kot študenti še eno posebno ugodnost. Kot študentom jim pripada poseben status. V zakonu o visokem šolstvu so v 29. a členu opredeljena okvirna določila, ki določajo poseben status: »Študenti s posebnim statusom po tem zakonu so študenti vrhunski športniki, študenti priznani umetniki ter drugi študenti, ki se udeležujejo (področnih) mednarodnih tekmovanj. Študenti s posebnim statusom so tudi študenti, ki v času študija postanejo starši.« (Zakon o visokem šolstvu, 2016) Poleg zakona je o posebnem statusu zapisano tudi v statutih vseh univerz, kjer je v glavnem zapisano isto ali podobno kot v samem zakonu večjih razlik, vsaj takih, ki bi vsebinsko kaj dodala ali spremenila ni. Pravila, kako si ta status pridobiti, določa vsaka fakulteta posebej. Navadno je navedeno na spletnih straneh vsake fakultete, podatki kontaktne osebe ali komisije, ki ureja posebne statuse študentov. Tam navadno dobimo tudi konkretne informacije, kako si status pridobiti. Prav tako je pomen samega statusa, ugodnosti oziroma prilagoditve, ki jih poseben status prinaša

odvisen od vsake fakultete posebej. Vsaka fakulteta ima določene obveznosti, ki se jim ne da izogniti ali prilagoditi, tako da si ob prejemu statusa starša študenta svoje prilagoditve individualno dogovoriš v dogovoru s profesorji in fakulteto. (Zakon o visokem šolstvu, 1993)

1.7.4. Dodatno leto

Podobno kot so zaposlene matere upravičene do starševskega dopusta v času nosečnosti in pa v obdobju po rojstvu, bi lahko rekli, da je podobna pravica omogočena študentskim mamam. Sicer nimajo pravice do dopusta, saj niso zaposlene in tudi ne prejemajo starševskega nadomestila, imajo pa možnost koristiti dodatno leto. »Študentke matere, ki v času študija rodijo, in študenti, ki v času študija postanejo očetje, imajo pravico do podaljšanja študentskega statusa za eno leto za vsakega živorojenega otroka.« (Zakon o visokem šolstvu, 1993) Pravico lahko študent starš sicer koristi kadar koli v času študija, ne nujno takoj v letu po rojstvu otroka. Za uveljavljanje te pravice se je najbolje obrniti na referat na fakulteti, ki jo obiskuje študent starš in tam povprašati o postopkih za pridobitev dodatnega študijskega leta.

1.7.5. Državna štipendija

Kot vsi ostali študenti lahko tudi študenti starši zaprosijo za državno štipendijo. Ko študent starš zaprosi za državno štipendijo na Centru za socialno delo, se pri ugotavljanju socialnega položaja ne upošteva študentove primarne družine, ampak socialni položaj študentske družine. Višina državne štipendije je odvisna od socialnega položaja družine, števila družinskih članov in povprečne ocene v preteklem štipendijskem letu. Za uveljavljanje pravice do državne štipendije prav tako oddamo splošno vlogo za uveljavljanje pravic iz javnih sredstev na center za socialno delo. (Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev, 2010) Pomembno je dodati, da so do štipendije mame študentke oziroma očetje upravičeni tudi v dodatnem letu študija, ki jim po zakonu pripada. Vendar le v primeru, da so koristile starševski dodatek po rojstvu otroka. (Zakon o štipendiranju, 2013)

1.8. Študentske organizacije

Ker je gledano na celotno študentsko populacijo študentov staršev res zelo malo, je lahko njihov glas bolj slabo slišan, bolj slišan pa je, če pride s strani večje organizacije. V Sloveniji je kar nekaj študentskih organizacij in združenj, med njimi pa je zagotovo poseben Klub študentskih družin Slovenije. Gre za združenje študentov staršev, njihovi cilji pa so skrbeti za boljši ekonomski, stanovanjski, pravni in socialni položaj študentskih in dijaških družin; organizacija druženja in aktivnosti za člane, kjer si lahko izmenjujejo izkušnje; organizacija varstva otrok in raznih aktivnosti za otroke in pa skrbi za uveljavljanje in ohranjanje statusa družine. (Klub študentskih družin, b.d.) Preostale študentske organizacije se posebej samo s študenti starši ne ukvarjajo, študentska organizacija ima na svoji spletni strani predstavljene pravice študentov staršev. Študentska organizacija univerze v Ljubljani sama sicer posebnih informacij za študentske družine nima, je pa ustanovila Fundacijo študentski tolar, iz katere občasno podelijo sredstva tudi študentskim družinam v stiski. Študentska organizacija Univerze v Mariboru pa ima za razliko od Ljubljanske nekaj koristnih informacij in koristnih povezav, zbranih kar na njihovi spletni strani. Pri naštevanju študentskih organizacij pa je potrebno dodati še eno, zelo pomembno. To je zavod Študentska svetovalnica. Oni imajo na svoji spletni strani zbrane informacije glede pravic, ki lahko pripadajo študentu staršu, poleg tega pa so na voljo da osebno pomagajo in odgovarjajo na socialno-pravna vprašanja.

2. Formulacija problema

2.1. Izbira teme

Ideja za raziskavo se je v moji glavi usidrala še preden sem o sami raziskavi zares razmišljala. Sicer sem že vedela, da študentske družine obstajajo, a o njih sploh nisem razmišljala, dokler nisem nobene osebno poznala. Ko pa je zanosila moja prijateljica, ki je prav tako študentka Univerze v Ljubljani, sem začela aktivno spoznavati svet študentskih družin. S partnerjem sta se otroka zelo veselila, ampak se nikakor nista mogla znajti med pravicami, ki jima kot študentoma staršema pripadajo. Zelo ju je skrbela njuna prihodnost, zato sta se obrnila name, kot na študentko socialnega dela, ker sta predvidevala, da jima bom znala pomagati. Nekaj stvari sem sicer že vedela, večino pa sem raziskala na novo za njiju in z njima. In tako sem začela raziskovati to področje in med samim raziskovanjem se je utrnila ideja raziskave.

Izziv študentov staršev je združiti dve vlogi v življenju, ki se sicer v večini primerov posamezniki ne združujejo. Študentje starši morajo združiti vlogo starša in vlogo študenta. Sprva sem bila presenečena, ker sem odkrila, da obstaja kar nekaj pravic, ki so vezane prav na ta poseben status posameznika. Imajo nekaj možnosti podpore s strani države, kar je dobro. Vendar pa sem kasneje, ko sem bolje spoznala to populacijo, ko sem spoznala več študentov staršev, ugotovila, da so v sistemu pomoči študentom staršev pomanjkljivosti. Dobila sem občutek, da so študentje starši še vedno pred zelo velikim izzivom. Zato sem se odločila, da v svoji raziskavi raziščem ustreznost pomoči, ki jo študenti starši prejemajo s strani države in morebitne potrebe po izboljšavi določenih že obstoječih pravic.

2.2. Raziskovalna vprašanja

Cilj moje raziskave je čim bolj celostno predstaviti pogled študentov staršev na podporo, ki jo prejmejo. Zato je moja raziskava sestavljena iz dveh delov. V prvem delu me bo zanimalo:

1. Ali študentske družine prejmejo zadostno podporo države?
2. Ali so fakultete dovolj prilagodljive za študente starše?
3. Katera izmed obstoječih ugodnosti, ki so jih deležni študentje starši, je staršem študentom v največjo oporo pri usklajevanju študentskega in družinskega življenja?
4. Katera izmed obstoječih ugodnosti, ki so jih deležni študentje starši, bi potrebovala izboljšave?

Raziskovalna vprašanja za drugi del raziskave, ki pa je kvalitativen, so naslednja:

1. Kako bi država še lahko podprla študentske družine?
2. Kako se fakultete prilagodijo študentom, ki so starši?
3. Kaj študentom staršem predstavlja največji izziv pri usklajevanju študija in starševstva?
4. Kako si študentske družine organizirajo dan, da se poleg študija starši lahko posvetijo tudi otrokom?

2.3. Hipoteze

Za prvi del raziskave, ki je kvantitativni, so vodilo naslednje hipoteze, ki jih bom poizkusila potrditi oziroma zavreči:

1. Starši prejemajo zadostno podporo države.
2. Nekatere fakultete se bolj prilagodijo študentom staršem kot druge.
3. Študentom staršem je v največjo oporo pri usklajevanju študentskega in družinskega življenja poseben status študenta starša.
4. Študentske družine več koristijo ugodnosti, namenjene staršem kot ugodnosti, namenjene študentom.

3. Metodologija

3.1. Vrsta raziskave

Moja raziskava je empirična, saj sem gradivo za svojo raziskavo pridobila, zbrala in obdelala sama. In nato na podlagi zbranega gradiva zapisala poizkusno teorijo.

Moja raziskava je uporabna oziroma aplikativna, saj me zanima učinkovitost podpore države študentskim družinam. Zanima me, kako študentje starši ocenjujejo podporo države študentskih družin, katera podpora študentom staršem pride prav in kje bi študentje starši še potrebovali dodatno podporo.

Glede na vrsto zbranega gradiva je ta raziskava kombinirana, in sicer je v prvem delu kvalitativna, v drugem delu pa kvantitativna. V prvem delu sem izvedla spletno anketo, v kateri so me zanimali številčni podatki o zadovoljstvu populacije študentskih družin s pravicami, ki jim pripadajo. V drugem delu pa sem izvedla intervjuje, preko katerih sem želela skozi pripovedovanje sogovornikov odkriti, kateri so tisti največji izzivi, s katerimi se srečujejo študentske družine pri usklajevanju študija in družine.

(Mesec, 1997)

3.2. Tema raziskovanja

Teme mojega raziskovanja so:

- Koristnost obstoječih pravic, namenjene staršem študentom.
- Zadovoljstvo staršev študentov s podporo države.
- Zadovoljstvo staršev študentov s podporo fakultete.
- Organizacija dneva staršev študentov.
- Potrebe po dodatni podpori študentskih družin.

Tabela 1 spremenljivke, indikatorji, vrednosti

Spremenljivke	Indikatorji	Vrednosti
Spol	Izbran odgovor pri prvem vprašanju v prilogi 1.	Ženska. Moški.
Starost	Izbrani odgovor pri drugem vprašanju v prilogi 2.	19-20. 21-22. 23-24. 25-26 27 ali več.
Status študenta	Ali imaš v študijskem letu 2020/2021 status študenta?	Da. Ne.
Število otrok	Koliko otrok imaš?	1 2 3 4 ali več 0
Število staršev študentov	Ali sta oba starša študenta?	Ne. Da.
Koriščenje ugodnosti, namenjene staršem	Katero od ugodnosti, ki jih država nudi staršem si koristil/a (ali jo še vedno)?	Starševski dodatek. Pomoč ob rojstvu otroka. Starševski dopust. Subvencija vrtca. Otroški dodatek. Denarna socialna pomoč.
Ocena pomoči države	Kako gledate na višino sredstev pomoči s strani države staršem?	Zelo nizka. Nizka. Ravno. pravišnja. Visoka. Zelo visoka.
Potreba po dodatni podpori staršem	Šola za starše za vsa starostna obdobja otrok. Možnost psihosocialne podpore staršem. Možnost sofinanciranja šolskih potrebščin za osnovnošolce. Ugodni stanovanjski krediti za mlade družine. Drugo (navedite): _____	Zelo potrebno. Potrebno. Vseeno mi je. Nepotrebno. Sploh ni potrebno.
Ocena prilagodljivosti fakultete	Možnost prisotnosti otroka na predavanjih/vajah. Možnost prilagajanja izpitnih rokov. Fleksibilnost obvezne prisotnosti pri predmetih.	Sploh se ne prilagodijo. Slabo se prilagodijo. Se prilagodijo.

	Podaljšani roki za oddajo domačih nalog/seminarskih nalog/... Drugo: _____	Prilagodijo se dobro. Prilagodijo se zelo dobro.
Uporabnost ugodnosti, ki so namenjene študentom	Dodatno študijsko leto. Poseben status študenta. Subvencionirana prehrana (dodatni boni). Subvencionirano bivanje (ne samo za študente, ampak tudi za njihove otroke). Državna štipendija. Dodatne točke pri vpisu otroka v vrtec.	Zelo uporabno. Uporabno. Bolj neuporabno kot uporabno. Povsem neuporabno.
Koriščenje ugodnosti, namenjene študentom	Dodatno študijsko leto. Poseben status študenta. Subvencionirana prehrana (dodatni boni). Subvencionirano bivanje (ne samo za študente, ampak tudi za njihove otroke). Državna štipendija. Dodatne točke pri vpisu otroka v vrtec.	Da. Ne.

3.3. Merski instrument

V raziskavi bom podatke v prvem delu pridobila s spletnimi vprašalniki. Vprašalniki so bili oblikovani v spletni aplikaciji in so bili prek spleta tudi posredovani respondentom. Vprašanja v vprašalniku so zaprtega tipa, kar pomeni, da so možni odgovori že podani. Vprašanja so preprosta in jasna, podani odgovori pa zajemajo široko področje, da ne bi kakšnega možnega odgovora že vnaprej izključila. Vprašalnik je sestavljen iz 12 vprašanj.

Drugi del raziskave predstavljajo intervjuji, zato sem zanje pripravila smernice za intervju. Pripravljenih je bilo 5 glavnih vprašanj odprtega tipa in glavni fokusi, ki sem se jih skozi intervjuje želela dotakniti. V primeru, da nisem izvedela vsega ali pa je bilo vprašanje nerazumljeno, sem po potrebi sproti dodala kakšno podvprašanje ali pa zgolj dodatno razložila posamezna vprašanja in s tem zagotovila, da so moja vprašanja pravilno razumljena.

3.4. Populacija in vzorec

Populacija moje raziskave so študentje, ki so poleg tega tudi starši. Kot študente starše štejem tiste študente, ki so se že vpisali na fakulteto kot starši ali pa so postali med študijem.

Študentske družine, ki so tema moje raziskave, so tiste družine, v katerih sta oba starša redna študenta ali pa samo eden od njiju, drugi pa je že zaposlen. Ni točnega podatka o velikosti populacije. Lahko rečem le, da gre za zelo majhno skupino znotraj velike populacije študentov v Sloveniji.

Za raziskavo je uporabljen neslučajnost in priročen vzorec študentov staršev. Anketa je bila objavljena in deljena na internetu. Zato se je, glede na to, kdo je anketo opazil in jo rešil, oblikoval neslučajnost in priročen vzorec populacije. Vzorec obsega 90 ljudi.

Vzorec, zajet v intervjuje v drugem delu raziskave, je prav tako neslučajnost in priročen. Obsega 4 ljudi, do katerih sem prišla preko osebnih poznanstev.

3.5. Načrt zbiranja podatkov

Podatki za mojo raziskavo so zbrani s spletno anketo in nestandardiziranim intervjujem. V prvem delu je raziskovanje potekalo pisno preko spleta s standardiziranimi vprašanji zaprtega tipa, kar pomeni, da sem respondentom podala možne odgovore. Odgovarjali so individualno in posamično. Ob morebitnih težavah ali nejasnostih pri odgovarjanju na vprašanja pa sem bila respondentom na voljo preko elektronskega naslova, ki sem jim ga posredovala v začetku ankete, a se nihče med reševanjem ni obrnil name po pomoč.

V drugem delu sem podatke pridobivala ustno, pred pričetkom intervjujev sem prosila za dovoljenje za snemanje, da sem lahko natančno zabeležila vse odgovore in hkrati so posledično intervjuji potekali bolj tekoče. Intervjuji so potekali individualno, vanje so bili vključeni posamezniki. Ob intervjujih sem imela pripravljena nestandardizirana vprašanja oziroma zgolj smernice za intervju.

3.6. Načrt obdelave gradiva

Zbrane podatke sem kvantitativno analizirala. Zanimali so me predvsem večinski odgovori na posamezna vprašanja. Na podlagi analiziranih podatkov anketnih vprašalnikov sem dopolnila smernice za intervju, z enim dodatnim vprašanjem, ki ob načrtovanju raziskave ni bil predviden. In potem sem te druge podatke, pridobljene z intervjuji, kvalitativno analizirala. Pomeni, da sem intervjuje najprej dobesedno zapisala, in izjave primerno označila. Izjave sem nato najprej razporedila v tabelo in jim določila kategorije in nadkategorije ter teme. Torej sem odprto kodirala, nato pa še osno kodirala. V osnem kodiranju sem izjave razporejala od konkretnih do bolj splošnih. Nato sem vse skupaj še odnosno kodirala, poiskala sem posamezne odnose med kategorijami. Na podlagi vsega tega sem zapisala rezultate, na koncu sem poizkusila oblikovati tudi poizkusno teorijo, vezano na moja raziskovalna vprašanja.

4. Rezultati

4.1. Opisna statistika rezultatov ankete

Začela bom z analizo podatkov, ki sem jih pridobila najprej, to je z analizo kvantitativnega dela raziskave. Predstavljeni so najprej demografski podatki, potem pa bo vrstni red enak kot je bil v vprašalniku.

Mojo spletno anketo je rešilo 112 respondentov. Vendar sem izmed njih izločila tiste, ki so odgovorili, da otrok nimajo, tako je ostalo 90 rešenih anket. Demografska vprašanja so bila na koncu vprašalnika in ker se je med reševanjem zgodil osip anketirancev (vsi niso odgovarjali do konca) je nanje odgovorilo le 60 ljudi.

Tabela 2 Spol

Spol	Frekvenca	Odstotek
Moški	1	1,66
Ženska	59	98,33
Nebinarna oseba	0	0
Ne želim se opredeliti	0	0
Želim se opredeliti kot: _	0	0
Skupaj:	60	100

Iz tabele je jasno razvidno, da so v moji anketi v veliki večini s kar 98,33 odstotki sodelovale ženske. Sodelujoči moški je bil samo eden. Nimam sicer podatka, koliko je študentov očetov in koliko študentk mam, a sem vseeno upala na kakšen moški odziv več.

Na vprašanje o starosti je prav tako odgovorilo 60 respondentov. Povprečna starost respondentov je 25,4 let. Najmlajši respondent je star 21 let, najstarejši pa 36.

Na začetku sem imela načrt, da bi mojo populacijo predstavljali zgolj starši študentje, ki imajo status starša študenta v študijskem letu 2020/2021. Vendar se mi je potem zdelo bolj primerno izločiti tiste, ki otrok še nimajo. Ker je staršev študentov res malo, sama izkušnja pa se skozi leta ne spreminja prav dosti. Sem pa vseeno vesela, da je več kot polovica

respondentov, kar 70% takšnih, ki so imeli status študenta v tem akademskem letu. 30% pa je bilo takšnih, ki niso več študentje, ampak samo še starši.

Tabela 3 Študentski status

Status študenta v študijskem letu 2020/2021	Frekvenca	Odstotek
Da	42	70
Ne	18	30
Skupaj	60	100

Eno izmed vprašanj se je nanašalo tudi na fakultete, ki jih obiskujejo. Naštela bom samo, iz katerih fakultet vse prihajajo študentje starši. V moji raziskavi imajo nekatere fakultete po enega predstavnika, nekatere pa tudi več. Študentje, ki so sodelovali v moji anketi, prihajajo iz: Veterinarske fakultete, Biotehnične fakultete, Filozofske fakultete (Univerze v Ljubljani in Mariboru), Fakultete za matematiko in fiziko, Fakultete za socialno delo, Zdravstvene fakultete, Ekonomsko poslovne fakultete v Mariboru, Fakultete za šport, Pedagoške fakultete, Višje strokovne šole Novo mesto, Fakultete za zdravstvene vede Novo mesto, Fakultete za elektrotehniko, računalništvo in informatiko univerze v Mariboru, Fakultete za turizem, Fakultete za humanistične študije, Univerze na Primorskem in Naravoslovno-tehnične fakultete.

Tabela 4 Število otrok

Število otrok	Frekvenca	Odstotek
1	59	65,6
2	26	28,9
3	5	5,5
4 ali več	0	0
0	0	0
Skupaj	90	100

Na vprašanje o številu otrok so odgovorili vsi respondenti. Največ jih ima po enega otroka, takih je kar 65,6 odstotka anketiranih. 28,9% vprašanih ima dva otroka, 5,% pa jih ima kar tri. Zanimivo je videti, da je delež tistih z več kot enim otrokom v resnici kar velik.

Na vprašanje o tem, ali sta oba starša študenta, je odgovorilo 90 ljudi. 14 izmed njih, kar je 15,5%, jih je odgovorilo, da sta v njihovi družini oba starša študenta. 84,4% vprašanih, kar je 76 respondentov, je odgovorilo, da je pri njihovi družini samo en starš študent. Lahko torej rečemo, da je večina študentskih družin takšnih, da je samo eden od staršev študent.

Tabela 5 Koriščenje ugodnosti

Koriščene ugodnosti, namenjene staršem	Frekvenca
Starševski dodatek	71
Pomoč ob rojstvu otroka	75
Starševski dopust	33
Subvencija vrtca	50
Otroški dodatek	76
Denarna socialna pomoč	17
Nobene nisem koristil/a	1

Pri vprašanju, katere izmed ugodnosti, ki jih država nudi staršem, so koristili, je bilo možno izbrati več različnih odgovorov. Presenetljivo je, da ni nobene ugodnosti, ki bi jo izkoristili vsi sodelujoči, na to vprašanje je namreč odgovorilo vseh devetdeset respondentov.

Predvidevala sem namreč, da bo ugodnost pomoč ob rojstvu otroka izkoriščena s strani vseh respondentov, saj gre za pravico, ki je namenjena vsem otrokom ne glede na materialni položaj družine. To morda kaže na to, da nekateri denarne pomoči niso potrebovali ali pa, da za omenjene pomoči niso vedeli. Medtem ko 17 tistih, ki so zaprosili za denarno socialno pomoč, kaže na to, da vseeno niso imeli dovolj sredstev in so morali zaprositi za izredna sredstva, ki jih nudi država vsem v stiski, ne samo staršem.

Tabela 6 - ocena višine pomoči države

Višina pomoči države	Frekvenca	Odstotek
Zelo nizka	9	10
Nizka	50	55,55
Ravno pravšnja	25	27,77
Visoka	6	6,66
Zelo visoka	0	0
Skupaj	90	100

Na vprašanje, kako ocenjujejo višino pomoči države staršem, jih je največ, in sicer kar 55,55% odgovorilo, da se jim zdi višina pomoči nizka. 25, kar je 27,77% se zdi pomoč ravno prav visoka. Nezanemarljiv delež, in sicer kar 10% vprašanih, se zdi pomoč države staršem zelo nizka. Preseneti pa morda delež tistih, ki se jim zdi višina pomoči visoka, takih je 6,66%. Nihče pa ni bil mnenja, da je višina pomoči zelo visoka, kar je bil nekako tudi moj pričakovan odziv na ta možen odgovor.

Tabela 7 Potreba po dodatni podpori države

Potreba po dodatni podpori države staršem	Šola za starše za vsa starostna obdobja otrok		Možnost psihosocialne podpore staršem		Možnost sofinanciranja šolskih potrebščin za osnovnošolce		Ugodni stanovanjski krediti za mlade družine	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Zelo potrebno	12	15,18	23	29,11	29	36,70	68	86,07
Potrebno	42	53,16	42	53,16	42	53,16	10	12,65
Vseeno mi je	15	18,98	6	7,59	6	7,59	0	0
Nepotrebno	9	11,39	2	2,53	2	2,53	1	1,26
Sploh ni potrebno	1	1,26	0	0	0	0	0	0
Skupaj	79	100	79	100	79	100	79	100

f = frekvenca, % = odstotek

Zadnje vprašanje, vezano na pomoč države, je bilo vezano na pomoč, ki bi si jo starši od države še želeli. Navedla sem štiri primere pomoči in jih prosila, naj ovrednotijo, kako potrebna bi bila ta pomoč za starše. Šola za starše za vsa starostna obdobja otrok, možnost psihosocialne podpore staršem, možnost sofinanciranja šolskih potrebščin za osnovnošolce so moji predlogi, za katere so z večino, in sicer 53,16% vprašanih menili, da bi bilo to potrebno. 12 za prvi predlog, 23 za drugi in 29 za tretji odgovorov je bilo označenih kot zelo pomembno. Pri teh treh predlogih je bila nekajkrat izbrana možnost, ki nakazuje, da se jim ta podpora zdi nepotrebna in pa da jim je vseeno. Drugačen odziv pa je doletel četrti predlog, ki je bil: »ugodni stanovanjski krediti za mlade družine«. Pri četrtem predlogu jih je 86,07% vprašanih odgovorilo z zelo potrebno in 12,65% s potrebno. Le en respondent je bil mnenja, da tovrstna podpora ni potrebna. Pri tem vprašanju sem dodala tudi možnost, da sami predlagajo še kakšno podporo, ki bi si jo kot starši želeli in tole so njihovi odgovori: »Povezovanje študentskih klubov in študentskih družin; možnost varstva za otroka s strani

drugega (zaposlenega) starša, če ima mati kakšne obveznosti na faksu tudi med porodniško; zvišanje otroškega dodatka, ko se starševski dodatek preneha; urejena stanovanjska politika; otroški dodatek za vse otroke enak; otroški dodatek, subvencija vrtca in ostale bonitete, namenjene otrokom, bi morali dobiti vsi otroci, ne glede na višino dohodka staršev; pomoč pri prehodu iz študentskega starševstva na trg dela in nepremičnin; stanovanja (na novo zgraditi) za mlade družine; varstvo otroka; študentske družine bi morale biti posebna skupina ljudi (nismo povprečni študentje, kot tudi ne zaposleni/brezposelni).« Vsi podani odgovori pod drugo so bili označeni kot zelo potrebno ali pa zgolj potrebno. Med odgovori je zagotovo nekaj res potrebnih ugodnosti, ki bi jih starši predvsem mladi starši zagotovo potrebovali, nekateri odgovori pa niso povsem jasni. Na primer varstvo otroka, glede na to, da možnost sofinanciranega vrtca že obstaja in da imajo starši študenti dodatne točke pri vpisu otroka v vrtec. In tudi predlog glede povezovanja študentskih družin ni povsem jasen, saj že obstaja klub študentskih družin Slovenije, tako da bi tudi tu potrebovali bolj jasna pojasnila, na kaj se ta odgovor nanaša.

Tabela 8 Prilagodljivost fakultet

Prilagodljivost fakultete do študentov staršev	Možnost prisotnosti otroka na predavanjih/vajah		Možnost prilagajanja izpitnih rokov		Fleksibilnost obvezne prisotnost pri predmetih		Podaljšani roki za oddajo domačih nalog/seminarskih nalog/...	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Zelo prilagodljiva	11	17,74	5	8,06	8	12,90	7	11,29
Prilagodljiva	19	30,64	30	48,38	27	43,54	29	46,77
Niti prilagodljiva, niti neprilagodljiva	16	25,80	13	20,96	13	20,96	13	20,96
Neprilagodljiva	10	16,12	9	14,51	9	14,51	6	9,67
Zelo neprilagodljiva	6	9,67	5	8,06	5	8,06	7	11,29
Skupaj	62	100	62	100	62	100	62	100

f = frekvenca, % = odstotek

Če so bili odgovori, ko sem povprašala po zadovoljstvu s podporo države, dokaj enoglasni, je pri vprašanju glede prilagodljivosti fakultet študentom staršem večja razpršenost odgovorov. Navedeni so bili štirje primeri prilagoditve fakultete študentu staršu. Pri nobeni ni nobeden izmed možnih odgovorov glede stopnje prilagodljivosti dobil več kot 50% respondentov. Če

združimo odgovora, da so fakultete prilagodljive in tistega, da so zelo prilagodljive (torej oba pritrdilna odgovora), dobimo pri vseh, razen enem predlogu večino, torej več kot 50% pritrdilnih odgovorov. Lahko bi rekli, da so fakultete načeloma prilagodljive in študentom staršem pridejo naproti. Vendar pa ni zanemarljiv delež tistih, ki so mnenja, da so fakultete zelo neprilagodljive ali pa samo neprilagodljive. Pri vseh možnih odgovorih je delež teh večji kot 20 %. Odgovori definitivno kažejo na velike razlike med fakultetami v obravnavanju študentov staršev. Tudi tukaj je bila možnost podati še svoj odgovor, v tem primeru sem prejela samo dva druga predloga. Eden je bil »predstavitve seminarskih nalog, ta odgovor je bil označen z zelo prilagodljiva, drugi odgovor pa je bil »postopek prilagoditve statusa«, ta pa je bil označen z odgovorom neprilagodljiva.

Tabela 9 Ocena študentskih ugodnosti

Ocena ugodnosti, namenjene študentskim družinam	Zelo uporabno		Uporabno		Bolj neuporabno kot uporabno		Povsem neuporabno		Skupaj	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Dodatno študijsko leto	51	82,25	11	17,74	0	0	0	0	62	100
Poseben status študenta	24	38,70	28	45,16	8	12,90	2	3,22	62	100
Subvencionirana prehrana	28	45,16	23	37,09	11	17,74	0	0	62	100
Subvencionirano bivanje	36	58,06	23	37,09	2	3,22	1	1,61	62	100
Državna štipendija	46	74,19	10	16,12	6	9,67	0	0	62	100
Dodatne točke pri vpisu otroka v vrtec	47	75,80	12	19,35	2	3,22	1	1,61	62	100

f = frekvenca, % = odstotek

Med ugodnostmi, ki o namenjene študentom staršem, zagotovo izstopa dodatno študijsko leto. Vseh 62 respondentov, ki je na to vprašanje odgovarjalo, je mnenja, da je ta ugodnost za študente starše uporabna oziroma zelo uporabna. Največ negativnih odgovorov (bolj neuporabno kot uporabno in povsem neuporabno), skupno kar 10, je dobila ugodnost posebnega statusa na fakulteti. Vendar ima ta ugodnost še vedno v večini pozitivne ocene,

zato je ne moremo šteti kot neuporabne. Kot zelo uporabne ugodnosti, namenjene študentom staršem (če je kriterij to, da imajo več kot 50% odgovorov zelo uporabno) lahko torej štejemo: subvencionirano bivanje (ne samo za študente, ampak tudi za njihove otroke) s 58,06%, državna štipendija s 74,19%, dodatne točke, pri vpisu otroka v vrtec s 75,80% in že prej omenjeno dodatno študijsko leto z 82,25% odgovorov »zelo uporabno«.

Kot zadnje vsebinsko vprašanje so me zanimali razlogi, zakaj so ali pa zakaj niso koristili posamezne ugodnosti. Razlogi za koriščenje **dodatnega študijskega leta** so bili v večini, zato da so se lahko posvetili otroku v prvem letu njegovega življenja, drugi najbolj pogost odgovor pa je bil, da zato, da so lahko končali vse študijske obveznosti. Odgovorov »da« je bilo 42, medtem ko je bilo odgovorov »ne« zgolj 17. Odgovori na vprašanje, zakaj niso koristili dodatnega leta, so v glavnem takšni, da tega niso potrebovali, nekateri, ker niso imeli več toliko obveznosti, drugi pa zaradi študija na daljavo. Tukaj so zbrani vsi odgovori, zakaj niso izkoristili dodatnega leta: »Ne, ker ni bilo potrebe, obveznosti sem poravnala sproti; Ne še; Pri drugem otroku ne, je partner vzel porodniško; Ne, ker ga nisem potrebovala; Ne potrebujem; Ker želim čim prej pridobiti službo, ni bilo potrebe; Ker sem rodila oktobra v času epidemije in sem si rekla, da bom izkoristila možnost študija na daljavo. Če bo pa treba, bom pa dodatno leto koristila.; Ne, saj imam možnost absolventa; Ne še, bom naslednje leto; Ni bilo potrebno, saj sem vse obveznosti naredila sproti tudi v času "porodniške"; Ker je bil čas epidemije in smo imeli faks od doma in mi je pri varstvu veliko pomagala tašča ter bratje in sestre, ki so prav tako imeli faks na daljavo; Ker mi je uspelo vse končati v roku; Zaradi študija na daljavo nisem toliko zdoma in sem lahko nadaljevala študij, drugače bi verjetno vzela prosto leto; Ker sem raje opravila vse obveznosti v rednem roku; Nisem potrebovala; Ker sem obveznosti opravila prej.« In pa še odgovori tistih, ki so koristili dodatno leto: »Res, ne bi zmogla takoj po porodu na predavanja; Da se lahko posvetiš otroku; Pri prvem otroku ja, da sem se lahko v celoti posvetila starševstvu; Z dodatnim letom lahko v miru zaključim izpite, ki jih prej nisem uspela; Dva otroka + leto zaradi zdravstvenih težav, pa letos dodatno korona leto; Drugače ne bi šlo vse v enem letu; Ker bi morale to pripadati vsaki mami in si ne predstavljam pustiti novorojenčka doma in gledati samo nase; Za posvečanje otroku; Ker sem nekaj izpitov lahko prestavila za eno leto in se z njimi nisem rabila ukvarjati, ko smo imeli novorojenčka; Da bom prvo leto otrokovega življenja lahko preživela z njim; 100% posvetitev otroku; doma na Koroškem (vsa družina), vozila bi se v Lj, kar v nobenem primeru "ne gre skozi" - 3. letnik socialne pedagogike; Lažja organiziranost; Rabila sem dodatno leto,

da dokončam obveznosti in študij; Ker sem rodila ravno avgusta in oktobra še nisem bila zmožna študirati in skrbeti za otroka; Zaradi diplomske naloge; S tem ko sem koristila dodatno študijsko leto, sem se lahko posvetila otročku in "v miru" naredila vse študijske obveznosti; Da sem se lahko bolj posvetila otroku eno leto in nato ko je šel v vrtec opravila lažje še nekatere stvari, ki so mi ostale od prej; Da sem bila lahko prvo leto s hčerko doma - študentska porodniška; Ker mi je ostal 1 izpit; V primeru, da mi ne bi uspelo diplomirati v roku, bi imela se eno dodatno leto; Da se brez slabe vesti posvetiš otroku, saj veš da bo faks počakal, ni ti pa treba skrbeti za zavarovanja itd.; Da sem se lahko prvo leto posvetila dojenčku; Zaradi nedokončanega letnika; Da sem v miru napisala magistrsko nalogo in se lahko se posvetila otroku; Končanje magisterija; Vzela sem si porodniško; Ker je na voljo; Hčerka je bila rojena septembra in mi z novorojenčkom ne bi uspelo narediti šole. Glede na to, da študiram predšolsko vzgojo, pa tudi vem, kako zelo pomembno je to obdobje za nadaljnji razvoj otroka. Šola lahko počaka, dojenček pa ne; Za dokončanje magistrske naloge; Da sem se lahko posvetila otroku; Logično?!; Manj; Rodila sem v zadnjem letniku študija, pred tem sem že enkrat ponavljala letnik, zato sem za diplomiranje potrebovala absolventski staž; Da lahko spišem magisterij; Ponavljanje letnika; Koristila ob koncu dodiplomskega študija, da sem podaljšala štud. status - predvsem zaradi študentskega dela; Ker sem rodila po 1. semestru v 4. letniku in sem si vzela leto odmora, nato pa drugi semester nadaljevala v prihodnjem letu; Ker sem želela in potrebovala "porodniško" brez dodatnih obveznosti razen dojenčka; Ker nisem zmogla vseh obveznosti v roku; Ker z majhnim dojenčkom težko opraviš vse obveznosti, je dobro, da imaš več časa; Za dokončanje študija; Ker sem zanosila in mi je potem ostalo par izpitov, tako sem se prve mesece posvečala dojenčku. Kasneje pa rešila vse obveznosti.«

Za **poseben status študenta** je bilo več odgovorov »ne«, in sicer 37, medtem ko je bilo odgovorov »da« 20. Tisti, ki so status študenta starša koristili, so večinoma povedali, da jim ta omogoča prilagajanje glede določenih rokov in omogoča lažje dogovarjanje s profesorji. Presenetili pa so odgovori ne, kjer so v glavnem povedali, da za status sploh niso vedeli ali pa, da jim na njihovi fakulteti sploh ne bi prinesel nobene ugodnosti. Tukaj so zbrani odgovori ne: »nikjer ga nisem koristila; Naša fakulteta tega ne odobrava oz. status ne da nobenega bonusa; Ne vem niti da obstaja, oziroma na naši fakulteti ne vedo zanj; Ne poznam sploh točno, kaj je, hkrati pa ne vem, če kaj dosti pomaga, saj nekateri faksi sploh ne upoštevajo okoliščin družine. Veljati bi morala poenotena pravila za postopanje faksa v primeru starševstva; Ga nisem potrebovala na naši fakulteti; Ker ne bi nič spremenilo; Ne; Nisem

vedela, da to sploh obstaja; Nisem vedela; Nisem bila obveščena, da to obstaja; Ker imam že tako fleksibilne profesorje; Sem že zaključila izpite in sem rabila zaradi diplomske naloge; Ne vem, zakaj sploh pride prav; Medicinska fakulteta tega ne ponuja; Ker nisem vedela, da to obstaja; Ker sem imela še samo magistrsko za napisat; Nisem; Ni bilo potrebe; Sem imela zaključene že vse študijske obveznosti razen magistrske; Ne vem točno, za kaj gre ...; Nisem koristila; Nisem vedela, da lahko. A nisem potrebovala; Nisem vedela, da je ta možnost; Imam absolventa, tako da mi ne koristi; Manj; Jasno mi je, da ne morem z manj znanja pridobiti določene izobrazbe, pa tudi sicer noben profesor ne želi imeti vaj samo za 1 osebo (sem v majhni skupini - 15 študentov in imamo za vaje max 2 skupini); Nisem potrebovala; Nisem koristila, ker sem itak proti koncu študija; Ni bilo potrebe; Na moji fakulteti nobenega ne zanima, ali imaš doma otroka ali ne. Obveznosti moraš opraviti. Na roko mi je šla samo profesorica športa, ko sem lahko na terenske vaje za vikend vzela s seboj moža in otroka. Terenske vaje sem morala kljub porodu 2 meseca pred tem opravljati, ker se je z naslednjim letom ukinil izbirni predmet; Manjkal mi je samo en izpit; Nisem vedela, da imam to možnost; Nihče mi ni povedal; Nisem potrebovala; Ni se mi zdelo potrebno; Ker nisem vedela, da obstaja; Nisem potrebovala; Ker nisem vedela, da obstaja.« Sledijo še zbrani odgovori tistih, ki so koristili poseben status na fakulteti: »Nerada koristim, ampak včasih pa potrebujem; Za lažje dogovore s profesorji; Me obravnavajo drugače kot ostale; Moj prvi otrok ima resno bolezen in so potrebne operacije; Za prilagajanje izpitnih rokov; Dobrodošlo za podaljšanje rokov oddaj, prilagodljivost glede prisotnosti; Status imam bolj "za vsak slučaj, iz formalnosti"; na našem oddelku so zelo razumevajoči in prilagodljivi; Da se ve, da je razlog za ponavljanje letnika starševstvo ter, da mi pripada dodatek za starše; Ob začetku študijskega leta sem zaprosila za poseben status študenta, da bi lahko lažje usklajevala študij in starševstvo; Lažje dogovarjanje s profesorji; Zaradi zmanjšane prisotnosti na fakulteti; Brez statusa ne dobiš dodatnega leta; Da, saj mi veliko pripomore pri študiju. Manj stresa in še časa ni toliko na razpolago kot prej; Omogoča mi prilagajanje študijskih obveznosti, ki jih z otrokom ni najlažje uskladiti; Sem ga imela, a ugodnosti statusa na koncu nisem koristila; Prilagoditev izpitov; Avtomatsko pripada ...; Ker mi je omogočal manjšo prisotnost na obveznih vajah; Prilagajanje obveznosti pri predmetih; Zaradi ugodnosti; Da.«

Subvencionirana prehrana je dobila več (37) zapisanih razlogov zakaj jim je ta ugodnost koristila. Večinoma so povedali, da je ne koristijo redno le občasno, pogosto zraven povedo, da le če zmanjka časa za kuho in pa ker se jim to omogoča poceni obrok za vso družino. Ne je odgovorilo 21 respondentov, v glavnem zato, ker v njihovem kraju ni restavracij, kjer bi

»bone« lahko koristili ali pa preprosto zato, ker kuhajo doma. Nabor vseh odgovorov, zakaj subvencionirane prehrane ne koristijo: »nekakovostna ponudba hrane; ne, ker sem redko uporabljala bone zaradi oddaljenosti od ponudnikov in kuhanja doma; Saj v našem kraju, kjer bivam ni možnosti, da bi jedla na bone; Ker na Koroškem ni veliko možnosti koriščenja (med študijem stanujem doma); Nikoli nisem bila ljubitelj hrane na bone. Pa še v mojem mestu jih ni možno koristiti; Nisem vedela; Ne koristim; Nisem potrebovala - bila sem doma. Zraven pa se korona leto; Ne koristim bonov; Večino časa kuhamo doma, nič ponudbe v okolici; Nisem koristila, ker z možem in punčko živimo pri njem doma, kjer imam možnost skuhati kosilo, poleg tega pa sva oba dovolj finančno situirana, da denar za nakup hrane ni problem; Živimo v kraju, kjer na žalost ni možnosti, da bi jih koristili. To me zelo moti in se mi zdi krivično; Nisem rabila; Do bonov nisem upravičena, ker sem zaposlena; Nisem koristila; Nisem potrebovala, smo kuhali doma; Kosilo doma; Nisem potrebovala; Nisem potrebovala; Kuhala sem doma.« In še razlogi zakaj jo: »Praktičnost; Ker partner ni študent in pride prav včasih, ko si len; Ker lahko več bonov hkrati kličeš, porabimo pa itak ne vseh; Cenejša hrana za vse; Zagotovo prednost, ko gremo ven jest; Občasno pridejo prav, ko gre cela družina na kosilo; Smo koristili; Občasno; ko ni časa za kuhanje; Včasih ni časa kuhati in tako lahko oba poceni jeva; Ker pride zelo prav; Dodatne bone imam aktivirane, vendar jih nisem koristila pogosto, saj se mi ni izplačalo; Sem koristila le ene 2x, ker ne živimo v univerzitetnem mestu, drugače bi jih sigurno večkrat na teden; Občasno, v domačem kraju ni ponudbe bonov; Ker se z dvema bonoma najemo vsi 4; So prišli prav, ko nisem utegnila skuhati kosila; Super; Uporabno za partnerja, ki ni študent; Super, ampak ne zaradi otroka, bolj da sva lahko oba s partnerjem jedla; Zakaj pa ne :) ; Ker lahko; Sem koristila pri prvem, prav nam je prišlo, da sem lahko koristila več bonov naenkrat; Dodatnih bonov pa nisem (še osnovnih za 1 mesec) nikoli do konca po koristila; Z veseljem. Smo radi unovčili ugodnost; Da. Zakaj pa ne, če je na voljo; Koristilo mi je, ko nisem več mogla kuhati od pretrujenosti med nosečnostjo; Imam; Avtomatsko; Zelo prav mi je prišla možnost koriščenja dveh bonov naenkrat, saj smo se lahko zelo ugodno najedli vsi za nizko ceno; Da smo lahko jedli ugodneje med izpitnim obdobjem in takrat, ko sva imela veliko obveznosti na faksu; Prihranek časa za kuhanje vsake toliko časa; Uredila, čeprav jih nisem toliko rabila; Zelo redko koristimo bone, ker kuhamo doma. Včasih pa vseeno gremo v gostilno in takrat nam je super, da lahko koristimo cenejšo prehrano; Ker sem tako lahko kupila kosilo tudi za hčerko; Super so, da lahko gremo vsi skupaj na kosilo; Ker prav pridejo :) ; Vedno prav pridejo. Nosečke so lačne; Da.«

Presenetljivo, veliko več, kar 44 respondentov, je navedlo, zakaj ne koristijo **subvencije bivanja**. Vsi povedo, da imajo lastno stanovanje oziroma stanovanje staršev, vsi zbrani odgovori pa so: »Ne bivamo v študentskem domu; Ne, ker imam lastno stanovanje; Ne živimo v študentskem domu, Imava urejeno svoje stanovanje; Bivamo v družinskem stanovanju; Živimo v hiši staršev; Nisem rabila; Nisem rabila, študiram v kraju, kjer živim od rojstva; Bivam doma; Smo na svojem; Ne koristim, živimo na svojem; Ne živimo v študentu; Živimo v lastnem stanovanju; Stanovanjsko sva bila z možem preskrbljena; Z možem živiva pri njegovih starših; Smo bili v svojem stanovanju; Živim doma; Stanujemo v drugem mestu; ne, ker mi ni pripadalo, ker je partner bil zaposlen; Smo raje živeli v svojem stanovanju; Živimo na svojem in ne rabimo; Ker imamo super družino, ki nam je ponudila bivanje v eni izmed nepremičnin; Nisem koristila; Ne, imava svoje bivališče; Z možem in hčerko živimo v lastniški hiši njegovih staršev, kjer imamo svoj kotiček oz. stanovanje; Sem stanovala doma; Že preden sem rodila, sva z možem živela v stanovanju njegovih staršev; Nisem študirala v kraju bivanja; Živeli na svojem; Ne živim v študentskem domu, z avtom imam do fakultete 45 minut; Nisem potrebovala; Nisem koristila, ampak se mi zdi zelo uporabno ,;) ; Nismo koristili; Živimo v stanovanju staršev; Imamo rešen stanovanjski problem; Sem se vozila domov; Nismo živeli v Lj; Živim doma; Življenje na svojem; Ker sem stanovala doma; Nisem potrebovala; Nisem potrebovala; Živimo v hiši mojih staršev.« Zgolj 15 pa jih koristi subvencijo bivanja, živijo v študentskih domovih in kot povedo nekateri, si druge najemnine ne morejo privoščiti. Tole so vsi odgovori: »Da, v študentskih domovih, ki so zdaj naš dom :) ; Ker imam stalno prebivališče predaleč od fakultete; Bivanje v domu je že tako subvencionirano za vse študente, za otroke pa ni doplačila; Najemnina, ki si jo v Ljubljani lahko privoščim; Za otroke bi moralo biti kar brezplačno; Olajšalo nam je situacijo pri iskanju hiše/stanovanja; Živimo v študentskem domu; Koristim, ker drugje sploh ne moreš bivati kot mlada družina; Ker smo tako vsi skupaj, blizu fakultete, vrtca; Lažje si privoščimo to kot najemnino po tržni ceni; Seveda. Bivanje v študentskem domu za družine je prvovrstna izkušnja in pomaga pri zdravem oblikovanju družine. Zaradi te možnosti sva se sploh odločila za otroka; Smo koristili; Ker nimava lastnega stanovanja; Bivanje v študentskem domu; Da.«

Državno štipendijo je veliko respondentov imelo že prej, sedaj pa jim veliko pomeni, saj ob otroku in študiju ne morejo zraven še delati preko študentske napotnice. Kar 39 jih je navedlo razloge, zakaj imajo državno štipendijo, 18 pa je bilo zabeleženih odgovorov, zakaj je nimajo, večinoma je razlog ta, da presegajo kriterije za prejem le-te. Nabor razlogov, zakaj študentje starši nimajo državne štipendije: »Je premajhna, da bi mi koristila; Ne koristim, ker

zaradi zapletov pri prvem otroku ne morem računati, da mi bo zagotovo uspelo zaključiti študij; Zamudila rok; Ker sem že enkrat ponavljala letnik in morala štipendijo vračati, si nisem upala je spet vložiti; Nisem mogla dobiti; Imela sem Zoisovo štipendijo; Nimamo pogojev; Previsoki dohodki; Ne rabimo; Nisem si mislila, da jo sploh lahko dobim; Previsoki dohodki, izpadli iz kriterijev; Ne potrebujem dodatnega denarja, mož zasluži dovolj, tudi sama zaslužim dovolj z delom v podjetju; Nisem koristila; Koristila sem jo dobro leto, vmes so mi jo prekinili, ker je mož koristil porodniški dopust in naj mi zaradi tega ne bi pripadala. Potem sem se pritožila in po 10 mesecih dobila odobreno pritožbo. Konec 1. letnika podiplomskega študija sem se za 1 mesec zaposlila in tako mi državna štipendija ne pripada več. Kljub temu, da sem redni študent, ki še ni dopolnil 26 let; Nisem se kvalificirala; Nisem bila upravičena, ker sva živeli pri starših; Nisem niti vedela; Zaradi partnerjeve plače presegli cenzus« Tukaj pa je še ta daljši seznam tistih odgovorov, kjer so povedali, zakaj jo imajo: »Že prej sem bila prejemnica, znesek se je rahlo povečal; Ker ne morem ob otroku in študiju še delati; Da, ker mi pripada; Z njo lahko pokrijemo del vrtca; Ker mi pripada; Koristila; Vsa leta sem imela štipendijo, nekaj časa je bila edini vir dohodka; Da; Ker mi je pripadala; Da; Državno štipendijo sem koristila že prej, sedaj pa še toliko bolj prav pride; Ker nimam več časa opravljati študentskega dela; Ob študiju in otroku ni bilo možnosti za redno študentsko delo, zato vsak € premišljeno zapravimo; Ker sem jo tudi prej že prejemala; Dokler se nisem redno zaposlila (sem pa še vedno tudi redna študentka), sem imela državno štipendijo. Predlagala pa mi jo je socialna delavka; Nam pride zelo prav; Ker je to dodatna finančna pomoč; Uveljavljala sem jo tudi prej. Pomemben vir dohodka; Državno štipendijo sem prejemala tudi pred rojstvom otroka, zdaj pa mi še bolj koristi; Ker mi je pripadala in prišla zelo prav; Dodaten € ne škoduje; Pride zelo prav; Ampak je prenizka; Ker lahko in pride prav; Koristno, zlasti ko sva bila ob rojstvu prvega otroka še oba študenta; Da sem jaz kot mama lahko ostala z otrokom doma; Da, že prej; Štipendijo sem koristila že kot dijakinja in študentka, preden sem postala mamica; Zaradi korone (in kasneje nosečnosti) sem izgubila študentsko delo, zato sem vložila vlogo za štipendijo; Smo koristili; Da; Drugega dohodka sama nisem imela; Zaradi dodatnega denarja; Pomoč pri preživljanju sebe in otroka, slabost je vračanje če ne narediš letnika; Fiksni del dohodkov ...; Ker ne morem kombinirati rednega študija, otroka in še študentskega dela; Koristi v vseh pogledih. Pred porodom je potrebnih veliko stvari za novorojenčka; Mi je prišla prav, a bi lahko bila višja; Koristila v absolventu; Da; Prejemala sem jo že v gimnaziji in skozi celo študijsko obdobje.«

Ko sem v anketi povprašala glede koriščenja **dodatnih točk pri vpisu otroka v vrtec**, so bili odgovori bolj uravnovešeni. Ne je odgovorilo 27 anketiranih, da pa 28. Tisti, ki dodatnih točk pri vpisu v vrtec niso koristili, otrok sploh niso vpisali v vrtec ali pa se v njihovem vrtcu to ni zares upoštevalo, takole so namreč odgovarjali: »Nisem koristila; Zaenkrat še nisva vpisovala otroka v vrtec; Ne še, nismo še vpisali otroka v vrtec; Še ni v vrtcu; Nismo še v vrtcu; Nisem še vpisovala v vrtec; Ne koristim, otrok ne obiskuje vrtca; Ni tako zaseden vrtec, da bi nam to koristilo. Smo dobili mesto takoj; Naša občina (Škofja Loka) tega ne nudi oz. študentske družine postavlja v slabši položaj kot zaposlene starše, dodeli jim 5 točk manj; Nismo ga potrebovali; Nismo vpisovali v vrtec; Upam, da bodo pomagale (vpisujem otroka trenutno); Hčerka je bila z mano doma, če bi bil faks dopoldan, bi to vsekakor izkoristila; Ne, saj sem doma; Nisem vedela da je ta možnost na voljo; Ker bom, dokler imam status, z njim doma jaz; Otrok ni hodil v vrtec; Nisem vedela, da to sploh obstaja in da se to da koristiti; Nisem potrebovala; Nisem koristila; Za naš vrtec jih nismo dobili. Ne, ali pa samo nisem vedela zanje; Je že obiskovala vrtec, ko sem šla nazaj študirat; Je doma; Ker je babi bila na razpolago; Nisem koristila dodatnih točk; Otrok ni hodil v vrtec; Nisem dala otrok v vrtec.«

Tisti, ki pa so koristili to ugodnost, so bili v glavnem mnenja, da jim to pač pripada in da sicer mesta v vrtcu ne bi dobili. Tole so njihovi odgovori: »Drugače ne bi imeli varstva; Da, prej prideš na vrsto; Si bolj gotov da dobiš, sicer imamo pa tako ali tako prednost v študentskem domu (enota vrtca); Koristila; Je prej sprejet; Ko sva bila oba na predavanjih, nam je prav prišlo, da so otroci lahko bili v vrtcu; Da; Koristno; ker to vedno koristi, da dobiš vrtec, ki ga želiš; Da; Da je dobil mesto v domačem kraju, ga ni treba voziti 10 km v drug vrtec; Je prispevalo točke; Ker je otrok vpisan v mestu fakultete, ne pa, kjer imamo stalno prebivališče; Od septembra naprej bi rada, da moj otrok začne hoditi v vrtec; Prej prideš na vrsto; Ker so nam pripadale; Da; Sprejetje otroka; Zelo uporabno; Še nameravam, ker bo lažje dokončati študij, če bo otrok nekaj ur na dan v vrtcu; Sem označila, a v Mol-u (kjer bivamo) koristi to samo pri vpisu v vrtec pri Študentskih domovih v Rožni dolini; V naši občini je že tako kriza z vpisnimi mesti v vrtec, tako da nam je ta možnost prav prišla. Glede na dohodke pa za vrtec plačava minimalno in je tako vrtec najcenejše in najbolj optimalno varstvo za našo punčko; Smo koristili; Da; Ker se je lahko vključil v vrtec; Za več točk na čakalni listi; Kot stanovalka študentskega doma sem imela avtomatično prednost oz. dodatne točke; Ker se to šteje avtomatsko; Sem uporabila šele kasneje, proti koncu študija; Da bom jeseni lažje šla na faks, ker bom imela vsaj za pol dneva varstvo; Da.«

4.2. Preverjanje hipotez

Hipoteza 1: »Starši prejemajo zadostno podporo države.«

Hipotezo ena sem preverila s spremenljivkama »Ocena pomoči države« in »potreba po dodatni podpori«. Ocena pomoči države je merjena s petstopenjsko lestvico definiranih kategorij. Kategorije, s katerimi sem spremenljivko ocenjevala, so: »Zelo nizka; Nizka; Ravno pravišnja; Visoka; Zelo visoka.« Spremenljivka potrebe po dodatni pomoči države je bila prav tako merjena s petstopenjsko lestvico definiranih kategorij. Kategorije so: »Zelo potrebno; Potrebno; Vseeno mi je; Nepotrebno; Sploh ni potrebno.«

Pri prvi spremenljivki, kjer so ocenjevali višino pomoči države, je bilo 65,56% odgovorov označenih z nizka ali zelo nizka. 27,78% jih meni, da je višina pomoči države ravno pravišnja. In zgolj 6,67% je takšnih, ki ocenjujejo višino podpore države z visoko. Nihče pa ni višino pomoči države ocenil z zelo visoka. Ker je večina odgovorov, da je višina pomoči države nizka ali zelo nizka, lahko rečemo, da starši, ki so sodelovali v raziskavi s pomočjo niso zadovoljni.

Za drugo spremenljivko so bili na voljo štirje različni indikatorji, ocenjeni z definirano petstopenjsko lestvico. Z drugo spremenljivko sem preverjala, kolikšna je potreba po še dodatni podpori države. Pri vseh štirih indikatorjih je bila potreba po dodatni pomoči države ocenjena kot potrebna ali zelo potrebna v večini. Pri prvem indikatorju je bilo takšnih odgovorov 68,35%, pri drugem 82,28%, pri tretjem 89,87% pri četrtem pa kar 98,73%. Poleg tega pa je bilo pri tem podanih še 10 lastnih predlogov respondentov za dodatno podporo, ki bi se njim zdela zelo potrebna. Poleg tega pa so bili indikatorji ocenjeni kot nepotrebni v zelo majhnem številu. Pri prvem je bilo takšnih ocen 10, pri drugem in tretjem sta bila po dva odgovora označena kot nepotrebna, pri četrtem indikatorju pa je samo ena oseba menila, da gre za nepotrebno podporo države. Druga spremenljivka kaže na to, da so starši res v večinskem deležu označili potrebo po dodatni pomoči države kot potrebno.

Glede na zgoraj analizirane podatke, pridobljene v raziskavi, moram hipotezo 1, ki se glasi: »Starši prejemajo zadostno podporo države.« zavreči.

Hipoteza 2: »Nekatere fakultete se bolj prilagodijo študentom staršem kot druge.«

Hipotezo 2 dva sem preverjala s tremi spremenljivkami. Prva je »ocena prilagodljivosti fakultete«, ki je bila merjena s petstopenjsko lestvico definiranih kategorij. Kategorije, s katerimi sem spremenljivko ocenjevala, so: »Sploh se ne prilagodijo; Slabo se prilagodijo; Se prilagodijo; Prilagodijo se dobro; Prilagodijo se zelo dobro.« Druga spremenljivka, s katero sem preverjala hipotezo 2, bo »uporabnost ugodnosti, ki so namenjene študentom«. Vendar sem pri tej spremenljivki za to hipotezo gledala samo enega izmed šestih indikatorjev, ta indikator je »Poseben status študenta«. Tudi tukaj je spremenljivka ocenjena z lestvico definiranih kategorij. Tokrat je lestvica štiristopenjska in je sestavljena iz naslednjih stopenj: »Zelo uporabno; Uporabno; Bolj neuporabno kot uporabno; Povsem neuporabno.« Tretja spremenljivka, s katero sem preverjala hipotezo 2, pa je »Koriščenje ugodnosti, namenjene študentom«, tudi ta spremenljivka je za hipotezo dva ocenjevana zgolj z enim izmed šestih indikatorjev. Ta indikator je tudi tukaj »poseben status starša«, ocenjevalni vrednosti pa sta tukaj samo da in ne.

Prvo spremenljivko, ocena prilagodljivosti fakultete, sem ocenjevala s štirimi indikatorji. Trije izmed štirih indikatorjev imajo več kot 50% ocen, Zelo prilagodljiva ali samo prilagodljiva. Poleg tega pa imajo vsi štirje indikatorji nad 20% ocen neprilagodljiva in zelo neprilagodljiva. Iz tega razberemo, da več kot petina vprašanih ocenjuje svojo fakulteto kot neprilagodljivo. Medtem ko jo kot prilagodljivo ocenjuje več kot polovica anketiranih. Med 25,8% in 20,96% pa se gibljejo odstotki posameznih indikatorjev ocenjenih z: »Niti prilagodljiva niti neprilagodljiva.« Iz tega lahko razberemo, da imajo študentje med sabo lahko povsem različne izkušnje s prilagodljivostjo fakultet. Večina jih meni, da se njihova fakulteta dobro prilagodi, petina pa meni, da se njihova fakulteta ne prilagaja staršem študentom.

Pri spremenljivki ocena ugodnosti, namenjene študentom, so pri indikatorju poseben status študenta z 38,70% indikator ocenili kot zelo uporaben, 45,16% kot uporaben, 12,29% kot bolj neuporaben kot uporaben in 3,22% kot povsem neuporaben. Status študenta starša se koristi na fakulteti med študijem, zato lahko tudi to spremenljivko uporabimo za ugotavljanje prilagodljivosti fakultet. Večina poseben status študenta ocenjuje kot uporaben ali zelo uporaben, pomeni da se jim fakultete dobro prilagodijo. Če bi vsi odgovorili tako, bi rekli, da se vse fakultete prilagajajo študentom staršem, vendar pa je nekaj študentov Poseben status

ocenilo kot neuporaben. Kar pomeni, da se jim fakulteta kljub posebnemu statusu, ki jim pripada, ni zares prilagodila.

Pri spremenljivki koriščenje ugodnosti, namenjenih študentom je pri indikatorju poseben status študenta 37 odgovorilo, da statusa niso koristili in 20, da so ga. Bolj kot številke so pri tem odgovoru pomembni razlogi, zakaj so status koristili in zakaj ne. Tisti, ki so odgovarjali z da, da so koristili, so omenili, da jim omogoča prilagajanje rokov za študijske obveznosti in lažje dogovarjanje s profesorji. Izmed tistih, ki so odgovorili z ne, da statusa niso koristili, so nekateri svoj odgovor argumentirali tudi z razlagami, da na njihovi fakulteti tega statusa ne poznajo ali pa da jim status ne prinese nobene ugodnosti. Iz obrazložitve vidimo, da imajo študentje zelo različne izkušnje s koriščenjem posebnega statusa na fakulteti. Nekateri imajo pozitivno izkušnjo, saj so si s pomočjo statusa lahko prilagajali študijske obveznosti. Drugi pa poročajo, da jim status ne prinese nobene ugodnosti. Kar zopet kaže na to, da so razlike med fakultetami v prilagodljivosti do študentov staršev.

Glede na analizirane podatke raziskave lahko hipotezo 2, ki se glasi: »Nekatere fakultete se bolj prilagodijo študentom staršem kot druge.« potrdim.

Hipoteza 3: »Študentom staršem je v največjo oporo pri usklajevanju študentskega in družinskega življenja poseben status študenta starša.«

Hipotezo 3 sem preverjala samo s spremenljivko »ocena ugodnosti, namenjene študentom«. Pri tej spremenljivki sem uporabila 6 indikatorjev, ti so: dodatno študijsko leto, poseben status študenta starša, subvencionirana prehrana, subvencionirano bivanje, državna štipendija in dodatne točke pri vpisu otroka v vrtec. Vse indikatorje sem ocenjevala s štiristopenjsko lestvico definiranih kategorij, kategorije so: »Zelo uporabno; Uporabno; Bolj neuporabno kot uporabno; Povsem neuporabno.«

Največ ocen zelo uporabno, kar 82,25%, je dobil indikator »dodatno študijsko leto«, sledi »dodatne točke, pri vpisu otroka v vrtec«, na tretjem mestu je »državna štipendija«, nato sta subvencionirana prehrana in bivanje. Na zadnjem mestu je poseben status študenta. Največ ocen, uporabno, je dobil indikator poseben status študenta, sledita subvencionirana prehrana in bivanje, na koncu pa so še dodatne točke pri vpisu otroka v vrtec, dodatno študijsko leto in državna štipendija. Največ ocen »bolj neuporabno kot uporabno« sta dobila indikatorja poseben status študenta in subvencionirana prehrana, medtem ko dodatno študijsko leto

takšnega odgovora sploh ni dobil. Oceno povsem neuporabno so dobili samo poseben status študenta (2) in subvencionirano bivanje in dodatne točke pri vpisu otroka v vrtec (vsak po 1). ostali ocene povsem neuporabno niso dobili. Ker ima največ ocen zelo uporabno in nobene negativne ocene (bolj neuporabno kot uporabno ali povsem neuporabno), lahko rečemo, da je dodatno študijsko leto za študentske družine najbolj uporabna ugodnost, ki so jo deležne. Kot najmanj uporabna, a še vedno ne povsem neuporabna, pa bi lahko ocenili poseben status študenta in subvencionirana prehrana, ki sta dobila najmanj ocen zelo uporabno in največ negativnih ocen.

Glede na analizirane podatke raziskave moram hipotezo 3, ki se glasi: »Študentom staršem je v največjo oporo pri usklajevanju študentskega in družinskega življenja poseben status študenta starša.« zavreči.

Hipoteza 4: »Študentske družine več koristijo ugodnosti, namenjene staršem kot ugodnosti namenjene študentom.«

Hipotezo 4 sem preverila s primerjanjem spremenljivk »Koriščenje ugodnosti, namenjene staršem« in »Koriščenje ugodnosti, namenjene študentom«. Pri prvi spremenljivki je bilo možnih 6 odgovorov ugodnosti, označili so jih lahko več, torej vse, ki so jih koristili. Pri drugi spremenljivki so imeli naštetih prav tako 6 možnih odgovorov in se opredelili, ali so ugodnost koristili ali ne.

Pri prvi spremenljivki je prvo ugodnost koristilo 78,89% vseh vprašanih, drugo 83,33%, tretjo 36,67%, četrto 55,56% peto 84,44% in šesto 18,89% vprašanih. Iz tega vidimo, da je pri 4 izmed šestih ugodnostih, ki jih nudi država unovčitev ugodnosti med vprašanimi nad 50%.

Pri drugi spremenljivki je prvo ugodnost koristilo 71,19% vseh respondentov, drugo 35%, tretjo 63,79%, četrto 25,42%, peto 68,42% in šesto 50,90% respondentov. Dve ugodnosti, ki sta namenjeni študentom, ni koristilo niti 50% respondentov, ena ugodnost je bila koriščena iz strani res malo več kot polovice respondentov. Če primerjamo z ugodnostmi, ki so namenjene staršem, sta tam dve ugodnosti, ki ju je koristilo več kot 80% respondentov, in če ena, ki jo je koristilo skoraj 80% respondentov, medtem ko številke 80% respondentov, ki bi koristili ugodnost, ne preseže nobena izmed ugodnosti, ki so namenjene študentom.

Glede na rezultate analize podatkov lahko hipotezo 4, ki se glasi: »Študentske družine več koristijo ugodnosti, namenjene staršem kot ugodnosti namenjene študentom.« potrdim.

4.3. Rezultati intervjujev

Intervjuji so bili opravljeni s štirimi mamicami študentkami. Od tega imata dve partnerja, ki je prav tako kot one še študent in dve partnerja, ki sta že zaposlena. Ena izmed mamic, ki ima partnerja zaposlenega, pove, da sta otroka načrtovala, ostale o tem ne govorijo. So pa vse govorile o veselju ob nosečnosti in ob posebnih občutkih, ki jo spremljajo. Omembe vredna pa se mi zdi izjava intervjuvanke A, ki se zaveda, da nosečnost v času študija pomeni povsem nekaj drugega kot pa nosečnost mam, ki so redno zaposlene: »Ful drugače, če bi bila zaposlena, predvidevam. Lahko sem si privoščila nekoliko več svobode. Rabila sem čas zase in sem si ga tudi vzela, če bi bila zaposlena to ne bi bilo mogoče.« (A1, A2, A3, A4) Nosečnost v času študija vidi kot privilegij, ker to zanjo pomeni bolj fleksibilen urnik, več možnosti za »vzeti si čas zase«, kot poimenuje sama. Med raziskovanjem sem ugotovila, da so stvari, v katerih so se strinjale vse intervjuvane mamice. Tak primer bi lahko bil, da so vse tako ali drugače povedale, da so rade mame oziroma da imajo rade svoje otroke. Kar nekaj pa je primerov, ko se odgovori anketiranih mamic povsem nasprotujejo. In prvi primer je ravno doživljanje nosečnosti. Medtem ko jo mamica A doživi kot sproščeno obdobje, ko si lahko vzame čas zase, je na drugi strani mamica, ki pove, da ji je študij v času nosečnosti predstavljal napor: »Ko sem bila v 7. mesecu sem morala redno opravljati prakso enako kot vse ostale, kar je bilo zame naporno.« (B43) Meni, da bi že v nosečnosti potrebovala poseben status in ne šele po rojstvu.

O ugodnosti statusa in komentarji intervjuvank več malo kasneje. Pred tem nastopi rojstvo otroka. S tem pridejo prve starševske zagate in stiske, življenje študentk in študentov se z novim nazivom: starš, povsem spremeni: »Navadit sva se morala na novo dnevno rutino.« (C7). Takrat so jim največja opora starši, nekateri prijatelji in pa partnerja drug drugemu. Poleg tega pa se ob rojstvu začne koriščenje pravic, povezanih z novim družinskim članom, ki jih zagotavlja država. O pravicah, ki jim pripadajo, sta se dve mamici vsaj delno pozanimali že pred nosečnostjo, ostale pa med samo nosečnostjo. Glavni vir informacij je za vse internet. Med spletno dostopnimi viri sta izpostavljeni Študentska svetovalnica in pa

Študentska mama. V anketi je bilo ugotovljeno, da ni ene izmed ugodnosti, ki jo nudi država staršem, ki bi jo izkoristili vsi sodelujoči v raziskavi. Informiranost o pravicah med študenti starši torej ni problem. Je pa po mnenju dveh intervjuvanih problem zaposlenih pri uveljavljanju pravic. Ena je poročala o neskladnih informacijah, ki jih je dobila od zaposlenih, ko je urejala bivanje v študentskem domu. Druga pa poroča o zmedi in nepoznavanju pravic, ki jim kot študentski družini pripadajo, na centru za socialno delo, kjer naj bi določene pravice uveljavljala. Uveljavljanje pravic opiše: »Ne vejo, kaj vse nam kot študentom staršem pripada. Sam se moreš angažirat in ugotavljat in prosit.« (A50, A51) Drugi dve intervjuvanki o težavah z uveljavljanjem pravic nista omenjali.

Ne glede na težave s pridobivanjem ugodnosti je intervjuvanka A podporo države staršem ocenila kot dobro. Istega mnenja je intervjuvanka C, ki pravi, da je s podporo države res zelo zadovoljna (C27). Ob tem sta mamici B in D pozdravili zvišanje starševskega dodatka, ki je bil po njunem mnenju precej nizek. Mnenja pa sta, da bi bila potrebna dodatna podpora države za študentske družine, kjer sta oba starša študenta. Mamica D je sicer povedala, da oni niso finančno odvisni od podpore države, ker je njen partner redno zaposlen, vendar pravi, da si ne zna predstavljati, kako bi bilo, če bi bila oba še študenta. Poleg tega pa mamici B in D vidita kot negativno to, da ti po enem letu prejemanja starševskega dodatka ostane samo še otroški dodatek in štipendija. Mamica A pa izpostavi kot problematično iskanje vrtca za študente starše, ki imajo stalno bivališče izven kraja študija. Z vrtcem pa ima očitno mamica C drugačne izkušnje, saj kot pozitivne vidi »ugodnosti za vrtec« (C25). Čeprav s tem verjetno misli sofinanciranje vrtca ali pa morda dodatne točke, ki jih starši študenti dobijo, ko vpisujejo otroka v vrtec.

V povezavi z vrtcem pa je še ena nevšečnost, ki jo je med intervjuji omenila zgolj ena mamica, a je nekaj podobnega izpostavil tudi eden izmed respondentov ankete, ko je kot predlog dodatne podpore napisal: »Možnost varstva za otroka s strani drugega (zaposlenega) starša, če ima mati kakšne obveznosti na faksu tudi med porodniško.« Mamica B pa pove primer, ko otrok zboli in zato ne more biti v vrtcu ona in njen partner pa imata nujne obveznosti na fakulteti. »Težko je najti drugo varstvo oziroma izpeljati oboje.« (B49) Vse štiri mamice so sicer povedale, da imajo otroke v vrtcu (razen, ko so ti zaradi epidemije zaprti). To vidijo, kot pozitivno, saj jim to prinese čas za učenje ali pa v tem času, ko imajo varstvo za otroka v vrtcu opravijo obveznosti na fakulteti. Vseeno pa samo vrtec ni dovolj, težava je torej, ko otrok zboli. Tukaj bi lahko dodali še en odgovor, ki sem ga dobila v anketi, ko sem povprašala po predlogih za dodatno pomoč države. Iz odgovora sicer ni povsem jasno, na

katero področje se navezuje, vendar ga nekako lahko postavimo sem, ko govorimo o težavah z varstvom, ki lahko kdaj nastopijo, in sicer: »Študentske družine, bi morale biti posebna skupina ljudi (nismo povprečni študentje, kot tudi ne zaposleni/brezposelni).«

Ena izmed pomembnejših tem, o katerih sem govorila z mamicami v intervjujih, je samo življenje študentskih družin. Kot sem že omenila, imata dve mamici (in sicer mamica A in D) partnerja, ki nista več študenta, ampak sta že redno zaposlena. Poleg tega mamic C in D omenita tudi študentsko delo. Mamica D svoj študij že zaključuje, zato je začela za krajši delovni čas delati še preko študentskega servisa. V primeru družine C pa je partner tisti, ki poleg študija opravlja še študentsko delo. Vse mamice vozijo otroke v vrtec, tiste, ki živijo v študentskih domovih so pohvalile bližino vrtca. Vsem štirim je skupno tudi to, da popoldneve navadno, če je le mogoče, preživijo skupaj (navadno zunaj na igrišču). Pomembno jim je namreč: »da smo mi skupaj, pa da ohranjamo neke odnose« (A27) Vendar pa je v študentskih družinah prioriteta poleg skupaj preživetega časa tudi študij staršev. V primerih družin, kjer sta oba starša študenta, se je izkazalo, da si obe družini pomagata z izmenjujočim delom: »malo kombinirava, eden dela za faks, drugi je s hčerko in obratno« (B29). V primerih družin, kjer je samo en starš študent pa: »Tokrat je fant bil malo več s hčerko.« (D18)

V intervjujih so mamice omenile pomembnost organizacije dela in razporejanju svojih obveznosti. Ko sem jih vprašala, kdaj se učijo za izpite so vse povedale, da se največ učijo zvečer, ko otroci spijo. Pomembno vlogo pri usklajevanju študijskih obveznosti in družinskega življenja pa imajo stari starši oziroma starši študentov staršev. Še posebej v času izpitnega obdobja jim ti pomagajo tako, da jim skuhamo kosilo (tak primer je navedla mamica A). Bolj pomembno kot to pa je varstvo otrok, na primer ob vikendih, da imajo starši čas za učenje (takšno pomoč pa so omenile vse štiri mamic). Mamic B in C pa sta povedali, da sta deležni podpore staršev tudi na način bivanja pri njih: »prve mesece smo živeli pri mojih starših« (B20). Obe sta prve mesece po porodu preživeli doma, ena, ker ni imela toliko obveznosti na fakulteti, ker si je vzela eno leto prosto, da se je lažje privadila na nov način življenja, ki ga prinese v družino otrok. Druga pa pove, da s partnerjem pred tem nista bila v javnih študentskih domovih in sta se v študentski dom za družine lahko preselila šele po rojstvu hčerke. Ker pa je selitev z dojenčkom naporna, so prve mesece zato začasno bivali pri njenih starših.

Ugodnosti, ki jih država nudi študentom in so jih posledično deležne tudi študentske družine z izjemo študentskih domov in prostorov v njih namenjenih družinam, mamice niso posebej

omenjale. Tudi v anketi je bilo razvidno, da te delno koristijo, delno pa tudi ne. V anketi ni nobena ugodnost namenjena študentom posebej izstopala, na način, da bi jo vi ali pa vsaj velika večina respondentov koristila. Sem pa z mamicami govorila o podpori fakultete na njihovo dvojno vlogo (vlogo starša in vlogo študenta). Vse štiri mamice so vedele, da jim dodatno leto študija pripada. Mamici A in D povesta, da ni bilo nikakršne prizanesljivosti zaradi same nosečnosti. Kar ni zares potrebno, razen v primeru fizično napornih vaj, v primeru mamice B. Mamici A in B ocenjujeta, da se njuni fakulteti ne prilagajata posebej za starše študente. Pravita, da so praktično enaki pogoji, (A42) kot za vse ostale študente. Mamice A, C in D sicer omenijo, da vsakršno prilagajanje študija temelji na individualnem dogovoru s profesorji. Prilagoditve fakultet vidijo v glavnem v podaljšanih ali izrednih rokih za izpite ali domače naloge. Mamica C ob tem pove: »ne marajo, da se status izkorišča; so pa zelo prilagodljivi« (C39, C40) Mamice statusa vsekakor ne izkoriščajo, saj so A, C in D povedale, da ugodnosti, ki jih prinaša status, niso koristile, ker jih niso potrebovale. O statusu pa mamica B pove, da ji le-ta študija zares ne olajša. Podobne odgovore glede posebnega statusa na fakulteti sem dobila tudi v anketi. Lahko bi rekli, da imajo mamice poseben status kot neko varovalko, če se kaj zalomi in ne gre vse po planih. Izkoristijo ga res samo po potrebi, zato je nekoliko krivično do mamic, ki jim fakultete ne omogočajo prilagajanja študija izrednim razmeram.

5. Razprava

Svoj teoretski uvod te raziskovalne naloge sem začela z definiranjem mladih kot osrednjo rdečo nitjo svoje raziskave. Najprej sem predstavila razdelitev mladosti na štiri obdobja, kot je to naredila M. Ule v Ule 2008. Eden od kriterijev za prehod iz obdobja mladostništva v obdobje odraslosti je ustvarjanje lastne družine. Po tem kriteriju bi študentje starši zagotovo spadali v skupino odraslih, kljub temu da se še izobražujejo. Vendar pa je eden od kriterijev tudi finančna neodvisnost. V raziskavi sem pri vprašanju, ali koristijo ugodnost subvencijo bivanja, dobila tudi odgovor, da ne, ker živijo pri starših. Če živijo pri starših, sicer to lahko pomeni, da imajo v isti hiši urejeno svoje stanovanje in so samostojni. Če pa živijo skupaj, če jim starši krijejo del stroškov ali pa jih še finančno podpirajo, pa kljub temu, da imajo svojo družino, jih še ne moremo šteti kot odrasle. Vprašanje pa je, kam uvrstiti tiste, kjer sta oba s partnerjem še študenta, ki živijo v študentskem domu, njihov edini vir financiranja njihove družine pa je država z najrazličnejšo finančno podporo, ki jim jo nudi. Ali so ti mladi starši potem že odrasli, čeprav so še vedno odvisni od drugega, v tem primeru od države ali ne? Odgovor na to je odvisen od tega, s kom jih primerjamo. Če jih primerjamo z odraslimi, ki so bili zaposleni in so zgubili službo in se preživljajo s podporo države, potem so ti mladi starši odrasli. Če pa podporo države primerjamo s finančno podporo, ki jo mlad človek dijak ali študent prejme od svojih staršev, pa ne moremo reči, da so zares odrasli.

Pri prebiranju literature na temo mladih sem pogosto zasledila raziskavo, članek ali knjigo, ki je govorila o tem, da se prehod v odraslost vedno bolj podaljšuje zaradi daljšega šolanja, ker se veliko mladih visokošolsko izobražuje. Za študente starše to očitno ni pretirana ovira, saj so ob študiju začeli ustvarjati družino. Pri tem pa ne gre nujno zato, da bi bil otrok posledica nesrečnega spleta okoliščin, ampak se nekateri načrtno že v času študija odločijo za otroke. Mamica C je v intervjujih povedala, da je otroka planirala in v ta namen prej opravila večino izpitov. Poleg tega pa jih je bilo kar nekaj študentov, ki so povedali, da imajo ne samo enega, ampak celo dva ali tri otroke, kažejo na to, da visokošolsko izobraževanje ni nujno ovira za ustvarjanje družine in s tem prehod v odraslost. Drugi pomemben dejavnik, ki vpliva na osamosvojitve, na ločitev od matične družine in ustvarjanje svoje, je zaposlitveni in stanovanjski položaj mladih. Raziskave kažejo, da se v povprečju mladi kasneje odločajo za prvega otroka, ker nimajo zagotovljenih služb, pridobiti si svoje stanovanje pa je za mlade sploh izziv. Da jih to skrbi, sem ugotovila tudi v svoji raziskovalni nalogi. Najbolj zaželen način podpore, ki bi si ga mladi želeli, so ugodni stanovanjski krediti za mlade družine.

Veliko študentskim družinam pri reševanju stanovanjske problematike pomagajo njihove primarne družine, ostali so nastanjeni v študentskih domovih za družine. A ko se študij zaključi, bodo ti morali iskati drugo rešitev. Petra Grahek na podlagi analize stališč staršev študentov glede njihove stanovanjske problematike in podatkov, kje živijo študentske družine, ugotavlja kompleksnost reševanja stanovanjske problematike (Grahek, 2011).

V začetku sem načrtala, kdo sploh so študentske družine, torej tiste družine, kjer ima eden od staršev ali pa celo oba, status študenta. V raziskavi se je pokazalo, da je občutno več tistih družin, kjer je študent samo še eden izmed staršev. To, da je eden izmed staršev že zaposlen, daje družini neko finančno stabilnost. Hkrati pa je lažje takim družinam v času izpitnega obdobja, ko ima samo eden izmed staršev izpite, ki jih mora opraviti. Lahko se uči, medtem ko drugi starš skrbi za otroka. Zakaj omenjam to razliko in izpostavljam očitne razlike med obema »vrstama« študentskih družin? Če bi se kdaj v Sloveniji kar koli spremenilo glede podpore študentskim družin, kar je bila moja glavna tema raziskovanja, bi po mojem mnenju bilo dobro, da smo pozorni na to. Definitivno so družine z dvema staršema študentoma v situaciji, ko so bolj potrebne dodatne podpore.

Kot sem v koncu teoretičnega uvoda govorila o ciljnih posameznika, ki se prenesejo na družino, se je to lepo pokazalo tudi v praksi. Iz intervjujev mamic je bilo lepo razvidno, da se je v začetku po rojstvu otroka vse prilagodilo le njemu. Govorile so o novem načinu življenja, prilagojenem otroku. Tukaj se vidi prilagoditev družine na potrebe enega člana. Medtem ko se v času izpitov vse prilagodi staršu študentu, da ima čas za učenje in opravljanje izpitov. Tudi v tem primeru se celotna družina »podredi« enemu, ker je, kot sta zapisali avtorici v knjigi Socialno delo z družino družina, mala skupina.

6. Sklepi

1. Več je takih študentskih družin, kjer je samo eden izmed staršev študent, drugi pa je že redno zaposlen, kar družini zagotavlja večjo finančno varnost in študentu staršu olajša opravljanje študijskih obveznosti. Saj je tako v času izpitov samo eden starš, ki se mora učiti, drugi pa lahko takrat malo več pazi otroka.
2. Študentje starši podpora države v večini ocenjujejo kot nizko ali zelo nizko, čeprav zaradi takšnih ali drugačnih razlogov ne koristijo vsi vseh ugodnosti, ki jih nudi država staršem.
3. Študentje starši vidijo največjo potrebo po podpori glede reševanju stanovanjske problematike mladih, ne samo z možnostjo bivanja v študentskih domovih, ampak tudi potem ob koncu študija, ko študentski domovi niso več na voljo zanje.
4. Izrazili pa so tudi potrebo po dodatni podpori države tistim študentskim družinam, kjer sta oba starša študenta, ker imajo take družine manj časa za delo, ki bi predstavljalo vir dohodka družini.
5. Med fakultetami obstajajo velike razlike v prilagajanju za študente starše. Nekatere fakultete jim pridejo naproti in jim kolikor se da omogočajo prilagoditve študija, medtem ko nekatere za študente starše sploh nimajo posluha.
6. Najbolj uporabna ugodnost, ki jo študentje starši prejmejo, se jim zdi dodatno študijsko leto. Kot najmanj uporabnega, a še vedno uporabnega, pa ocenjujejo poseben status študenta starša, ki ga lahko na fakulteti prejmejo.
7. Zelo majhen delež študentskih družin dejansko biva v študentskih domovih. Veliko jih živi v lastnih stanovanjih, pogosto, pa jim do le-teh pomagajo njihove družine.
8. Tempo življenja v študentski družini narekujejo študijske obveznosti starša študenta, a vseeno je čas preživet z družino pomembna vrednota vseh.
9. Glavni vir informacij glede pravic, ki pripadajo študentom staršem, je internet. Pojavlja pa se pomanjkanje poznavanja pravic, ki jim pripadajo pri zaposlenih, kjer se pravice uveljavljajo.
10. Za študentske družine je kot za družine zaposlenih staršev zelo pomembno varstvo otrok, zato da lahko opravijo vse obveznosti. To nalogo odlično opravljajo vrtci. Vendar pa se ob povečani količini dela študentje starši obrnejo tudi na svoje starše, ki jim z dodatnim varstvom pomagajo, zato da imajo študentje starši več časa za učenje.

7. Predlogi

1. Študentje starši bi v času izpitnega obdobja včasih potrebovali organizirano varstvo za otroke tudi popoldan.
2. Potrebno bi bilo povišati podporo študentskim družinam (sploh tistim, kjer sta dva starše študenta), zato da lahko svoj čas posvetijo študiju in družini.
3. Potrebno bi bilo bolj podpirati mlade z ugodnimi stanovanjskimi rešitvami in jim s tem olajšati pot k samostojnemu življenju. Primer tega bi bili ugodni stanovanjski krediti za mlade ali pa socialna stanovanja, namenjena mladim v osamosvajanju.
4. Potrebno bi bilo na nivoju države definirati, kaj status študenta starša pomeni, katere ugodnosti prinaša. S tem bi se zmanjšale razlike med fakultetami, ki sedaj vsaka po svoje obravnava to posebno situacijo študentov staršev.
5. Študentski domovi za družine bi morali biti bolj dostopni. Pomeni, da bi bilo povsem jasno, na koga se lahko bodoči starši obrnejo, informacije bi morale biti napisane na spletni strani študentskih domov.
6. Potrebna bi bila še ena sprememba, vezana na študentske domove, in sicer za študente starše, ki pred rojstvom otroka niso bivali v javnem študentskem domu, bi morala obstajati možnost vselitve v študentski dom že pred rojstvom otroka.
7. Center za socialno delo bi moral bolje informirati študente starše glede njihovih pravic. Sicer gre za res majhno populacijo ljudi s tako posebnim statusom, a bi se mi zdelo vseeno primerno, da zaposleni na področju uveljavljanja pravic iz javnih sredstev in tisti, ki pokrivajo starševsko varstvo in družinske prejemke, poznajo pravice, ki pripadajo staršem študentom. Ravno oni bi morali biti tisti, ki bi jim pomagali pri uveljavljanju pravic, saj se vsi ne znajdejo v sistemu podpore, ki velja v Sloveniji.

8. Seznam virov in Literature

Bubnov Škoberne, A., & Strban, G. (2010). *Pravo socialne varnosti*. Ljubljana: GV Založba.

Čačinovič-Vogrinčič, G., & Mešl, N. (2019). *Socialno delo z družino*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Grahek, P. (2011). Družina v času študija (Diplomsko delo). Pridobljeno 14.6.2021 s http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska_dela_1/pdfs/mb11_grahek-petra.pdf

Klub študentskih družin Slovenije. (b.d.). Pridobljeno 14.6.2021 s <https://studentskedruzine.com/statut-kluba-studentskih-druzin-slovenije/>

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (2020). Otroški dodatek. Pridobljeno 25.1.2021 s <https://www.gov.si teme/otroski-dodatek/>

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (2021). Pravice ob rojstvu otroka. Pridobljeno 25.1.2021 s <https://www.gov.si teme/pravice-ob-rojstvu-otroka/>

Mesec, B. (1997). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu I : študijsko gradivo za interno uporabo*. Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Odlok o sprejemu otrok v vrtec (2010). Ur. L. RS, 76/2010 in 8/2018. pridobljeno 22.6.2021 s <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2010-01-4177/odlok-o-sprejemu-otrok-v-vrtec>

Pravila obveznega zdravstvenega zavarovanja (1994). Ur. L. RS, 79/1994. Pridobljeno 14.6.2021 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV3562>

Pravilnik o subvencioniranju bivanja študentov (2001). Ur. L. RS, 22/2001. Pridobljeno 27.1.2021 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=PRAV3854>

Rakar, T., & Boljka, U. (ur.) (2009). *Med otroštvom in odraslostjo: Analiza položaja mladih v Sloveniji 2009*. Ljubljana: Ministerstvo za šolstvo in šport – Urad za mladino in Inštitut RS za socialno varstvo.

Rener, T., Sedmak, M., Švab, A., & Urek, M. (2006). *Družine in družinsko življenje v Sloveniji*. Koper: Založba Annales.

- Satir, V. (1995). *Družina za naš čas*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Statistični urad Republike Slovenije. (2020). *Rojeni, Slovenija, 2019*. Pridobljeno 12.1.2021 s <https://www.stat.si/statweb/News/Index/8908>
- Šiška, A. (2016). *Ugodnosti in pravice študentskih družin* [Blog]. Pridobljeno 25.11.2020 s <http://www.studentskamama.si/mama/ugodnosti/>
- TSmedia, medijske vsebine in storitve. (2013). Katere občine ob rojstvu otroka najbolj pomagajo Pridobljeno 24.1.2021 s <https://siol.net/novice/slovenija/katere-obcine-ob-rojstvu-otroka-najbolj-pomagajo-16355>
- Ule, M. (2008). *Za vedno mladi? Socialna psihologija odrasčanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Ule, M., & Kuhar, M. (2003). *Mladi, družina, starševstvo: spremembe življenjskih potekov v pozni moderni*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Ule, M., Tivadar, B., Kurdija, S., & Rajšp, S. (2008). *Socialnoekonomski položaj študentov v Sloveniji* (poročilo centra za socialno psihologijo, Fakultete za družbene vede univerze v Ljubljani) Pridobljeno 12.1.2021 s https://www.adp.fdv.uni-lj.si/podatki/spstud08/spstud08_rp6_sl_v1_r0.pdf
- Ustava Republike Slovenije (1991). Ur. L. RS, 33/1991. pridobljeno 10.1.2021 s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=USTA1>
- Viški vrtci*. (b.d.). Pridobljeno 22.1.2021 s <https://viskivrtci.si/lokacije/studentski-domovi/>
- Zakon o subvencioniranju študentske prehrane (ZŠŠP) (2002). Ur. L. RS, 85/2002. Pridobljeno 27.1.2021 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3118>
- Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP-1) (2014). Ur. L. RS, 26/2014. Pridobljeno 27.1.2021 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6688>
- Zakon o štipendiranju (ZŠtip-1) (2013). Ur. L. RS, 56/2013. Pridobljeno 27.1.2021 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6571>
- Zakon o visokem šolstvu (ZViS) (1993). Ur. l. RS, 67/1993. Pridobljeno 12.1. 2021 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO172>

Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (ZUPJS) (2010). Ur. L. RS, 62/2010.

Pridobljeno 27.1.2021 s <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4780>

Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ) (1992). Ur. L. RS,

9/1992. Pridobljeno 28.2.2021 s <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO213>

9. Priloge

9.1. Merski instrument

9.1.1. Vprašanja za anketo

1. Koliko otrok imaš? (selektivno vprašanje)

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- Č) 4 ali več
- D) 0

2. Ali sta oba starša študenta?

- A) Ne.
- B) Da.

3. Katero od ugodnosti, ki jih država nudi staršem si (ali še vedno) koristil/a? (možnih več odgovorov)

- A) Starševski dodatek
- B) Pomoč ob rojstvu otroka
- C) Starševski dopust
- C) Subvencija vrtca
- D) Otroški dodatek
- E) Denarna socialna pomoč
- F) Nobene nisem koristil/a

4. Kako gledate na višino sredstev pomoči s strani države staršem?

- A) Zelo nizka.
- B) Nizka.
- C) Ravno pravšnja.
- Č) Visoka.
- D) Zelo visoka.

5. Ali bi bila potreba po še kakšni obliki podpore države staršem? V kolikšni meri bi se vam zdela podpora potrebna? (ustrezno označite)

	Zelo potrebno	Potrebno	Vseeno mi je	Nepotrebno	Sploh ni potrebno
Šola za starše za vsa starostna obdobja otrok					
Možnost psihosocialne podpore staršem					
Možnost sofinanciranja šolskih potrebščin za osnovnošolce					
Ugodni stanovanjski krediti za mlade družine					
Drugo (navedite): _____					

6. Kako bi ocenil/a prilagodljivost tvoje fakultete do študentov staršev? (ustrezno označite)

	Zelo prilagodljiva	Prilagodljiva	Niti prilagodljiva niti neprilagodljiva	Neprilagodljiva	Zelo neprilagodljiva
Možnost prisotnosti otroka na predavanjih/vajah					
Možnost prilagajanja izpitnih rokov					
Fleksibilnost obvezne prisotnosti pri predmetih					
Podaljšani roki za oddajo domačih nalog/seminarskih nalog/...					
Drugo: _____					

7. Ocení uporabnost ugodnosti, ki so namenjene študentskim družinam?

	Zelo uporabno	Uporabno	Bolj neuporabno kot uporabno	Povsem neuporabno
Dodatno študijsko leto				
Poseben status študenta				
Subvencionirana prehrana (dodatni boni)				
Subvencionirano bivanje (ne samo za študente, ampak tudi za njihove otroke)				
Državna štipendija				
Dodatne točke, pri vpisu otroka v vrtec				

8. Označite, če ste navedeno ugodnost koristil/a in nato svoj odgovor še objasnite.

	Da	Ne	Zakaj?
Dodatno študijsko leto			_____
Poseben status študenta			_____
Subvencionirana prehrana (dodatni boni)			_____
Subvencionirano bivanje (ne samo za študente, ampak tudi za njihove otroke)			_____
Državna štipendija			_____
Dodatne točke, pri vpisu otroka v vrtec			_____

9. Spol:

- A) Ženska
- B) Moški
- C) Nebinarna oseba
- D) Ne želim se opredeliti

10. Starost:

- A) 19-20
- B) 21-22
- C) 23-24
- Č) 25-26
- D) 27 ali več

11. V študijskem letu 2020/2021 imam status študenta:

A) Da.

B) Ne.

12. Na katero fakulteto si vpisan/a?

9.1.2. Smernice za intervju

1. Prosim, če lahko predstaviš sebe in svojo družino.

(Študij oziroma zaposlitev partnerja, kje živijo, starost ...)

2. Kako je bilo, ko si postal_a študent starš?

(Kaj je predstavljalo največji izziv, kdo je bil v podporo/pomoč ...)

3. Kako bi opisal_a vaš tipičen dan tekom študijskega leta in ali se ta kaj spremeni v času izpitnega obdobja.

(Kdaj najde čas za študij, koliko časa ima za študij, koliko časa in kdaj ima za otroka ...)

4. Kako bi komentiral_a podporo države študentskim družinam?

(Je podpore dovolj, ste bili kdaj v stiski?)

5. Kako je s študijem, če si študent starš?

(Kako se odzove fakulteta, kako se odzovejo profesorji, zmoreš vse?)

6. Kje in kdaj si dobil_a informacije o pravicah, ki ti kot študentu staršu pripadajo?

(Kdaj je pridobil_a informacije in kje je pridobil_a informacije)

9.2. Intervjuji

9.2.1. Intervju z osebo A

N: Za začetek bi te prosila, da predstaviš sebe, svojo družino, kdo ste, kaj počnete?

A: A prav po imensko?

N: Imena lahko izpustiš, če želiš.

A: Am ja, družino sestavljamo jaz, mož in hči, trenutno. Čez en mesec se nam pridruži še ena deklica. Jaz sem študentka, zaključujem magistrski program zakonskih in družinskih študij. Zraven še delam še izpopolnjevanje zakonske in družinske terapije. Moj mož je pravnik. Zdaj se tudi on odpravlja na študijski dopust, ker ima še pravosodni izpit za naredit, drugače je pa zaposlen v notarski pisarni. Hči je stara dve leti in pol. Trenutno je doma, septembra pa gre spet v vrtec.

N: Kje pa živite?

A: Živimo v stanovanju v Ljubljani.

N: Kako se spominjaš začetkov, ko si postala starš študent? Kaj ti je predstavljalo največji izziv, kdo oziroma kaj ti je takrat najbolj pomagal?

A: Mogoče bi začela že kar pri nosečnosti, ker je ful drugače, če bi bila zaposlena, predvidevam.(A1) Jaz sem zanosila v drugem semestru drugega letnika. In sem si nekako lahko privoščila nekoliko več svobode,(A2) to mi je ful koristilo. Mela sem takrat, ok nosečniške slabosti itak, ampak rabla sem čas zase in sem si ga tudi vzela(A4). Si predstavljam, da če bi bila zaposlena to ne bi bilo mogoče(A5) in to mi je bila največja razlika. Mislim razlika, zavedala sem se, da je to uistvu en velik privilegij. Mela sem ogromno časa zase, posvetila sem se nosečnosti, to mi je dosti pomenilo. Vem da če bi hodila v službo to nebi bilo mogoče. To so bili ti začetni meseci, po tem so seveda prišli izpiti in predavanja, ampak zagotovo vseeno v majnem obsegu, kot če bi imela osem urno službo. Potem ko pa sem rodila. Ja se je najbolj poznalo to, da ... Ja imam prijatelje ki že imajo otroke in prijatelje, ki še nimajo otrok. In tisti, ki imajo otroke ... Jaz sem rodila tik pred jesenjo, no tisti so jeseni dali svoje otroke v vrtec in itak niso hodili k nam na obisk ker imamo novorojenčka. Zaj drugi prijatelji, ki nimajo otrok, pa smo bili prej navajeni se dobivati zvečer,(A5) ob sedmih ne. Ali so oni prišli k nam ali smo pa šli kam vn. In to je zdaj nekako odpadlo.(A6) Jaz se spomnim, da mi je bilo prve mesece kar malo težko.(A7) Ker preden smo ujeli ritem z novorojenčkom, pa spanje... vse te stvari, ki jih vsaka običajna, zaposlena, starejša mama mogoče, isto doživlja.(A8) Meni je mogoče malo manjkalo družbe,(A9) je pa res, da sem jaz tak zelo družaben tip človeka. Rada imam ljudi, rada imam družbo okoli sebe in kar na enkrat sem ostala sama z tem otrokom.(A10) Pa zimski meseci so bili potem. Takrat mi je bilo kar težko v resnici. Pa pozna se pri prijateljih, ki nimajo otrok, da ne vejo kako ravnati, niso v tvoji koži. Ne vejo, da je težko, kdaj si mislijo, da je pač tako, jaz sem prej počela veliko stvari in si mislijo da mi gre to z

levo roko.(A11) V resnici, pa mi je bilo dostikrat zelo težko.(A12) In zdaj vedno vsem rečem, da prve mesece morejo preživeti, potem bo pa boljše.:)

N: Kdo ti je bil v podporo oz. pomoč, ko si šla čez vse to?

A: Moža ne bom štela za podporo in pomoč, ker sva bila oba v tem. Z to razliko, da je bil on 8 ur v službi in da sem bila ta čas jaz sama.(A13) Pa ne vem mogoče ena prijateljica, ki ima že dva starejša otroka, pa sem jo potem kdaj poklicala,(A14) mi je bla kr v oporo, da sem jo lahko kaj vprašala.

Potem kasneje, mi je bilo fajn, ker je na sosednjem dvorišču še svakinja imela otroka in sma potem tudi trikrat na dan šle na dolge sprehode. Potem, ko se je začela pomlad, ko so se začeli dalšat dnevi, je bilo dosti lažje. Ker smo več hodili vn in na sprehode. Kaj jaz vem če bi še koga izpostavla. Pa ne itak mož. Midva sva itak skupaj v tem in itak nimaš kaj kot preživet.

N: Kako pa je bilo za vas tri ko si se ti vrnila na faks? Ko so se predavanja začela?

A: Jaz sem načrtovala na faks it že eno leto prej ne, ampak se ni izšlo ne, ker sem imela še ene izpite za naredit. Najbolj se je potem, ko je bila hči eno leto stara, oziroma 10 mesecev je bila stara, ko sem imela prvi izpit.(A15) Ampk izpiti niso bili nič takega, ker jo je prišla moja mama počuvat,(A16) ali pa je bila hči z možem. Učila sem se zvečer in ponoči.(A17) Zdaj oktobra lani, ko se je pa začelo. Me je kar skrbelo kako bo.(A18) Ampak sma precej načrtno že prej pripravljala hči(A19), tudi na to, da pač me ne bo, ker imam jaz predavanja popoldne.(A20) Kar pomeni da je bila na začetku hči v vrtcu(A21) do dveh, sem jo šla jaz iskat in ob pol štirih sem jaz šla na faks in se zvečer vrnila, ko je ona večinoma že spala(A22) ne. Trikrat na teden je bilo tako. Potem je pa prišla korona, pa nam je to malo olajšalo situacijo(A23). Najprej me je itak skrbelo kako bo, pa da ne bodo tako kvalitetna predavanja, pač vsi minusi tega in vsi minusi, ki jih prinese korona.(A24) Za nas pa je bilo tudi malo plusa, ker mi je prihranilo vožnjo(A25) tja pa nazaj. Pa vseeno sem bila doma, če bi karkoli bilo sem bila doma, Hči je vedela da sem doma. Se pa sigurno pozna da smo majn skupaj, ko imam predavanja.(A26) Ampak se mi zdi pa tudi pozitivno, ker je hči zelo navezana na moža, veliko kvalitetnega časa preživita skupaj. To mi je v resnici ful fajn. Ja valda, če sem zraven in joka pride k meni kar je itak normalno. Ampak komot je ona sama z njim par dni če bi bilo treba.

N: Kako bi opisala dan tekom študijskega leta ali pa potem, ko je izpitno obdobje? Ko maš ti mal več dela? Kako si organizirate dan, omenila si da se učiš zvečer?

A: Ja med izpitnim obdobjem imamo mogoče malo drugačen režim. Takrat so amm... Poleg tega da smo mi skupaj, pa da ohranjamo neke odnose,(A27) pa da se imamo fajn. Naslednja prioriteta po tem so moji izpiti(A28) ne. In se vse prilagaja temu,(A29) poizkušamo se zmenit recimo am....blizu živijo moževi starši in se dogovorimo takrat, da kdaj oni skuhamo kosilo, da recimo meni ni treba kuhat.(A30) Alpa ne vem če pridejo moji starši iz obale nam kaj prinesejo, čisto take tehnične stvari, ki ti sicer vzamejo nek čas v dnevu, da ga potem ne rabiš za to »porabljat« recimo. Na tak način probamo pridobit nekaj časa. Drugače pa takrat odpadejo razni izleti, obiski(A31) in take stvari. Vse je ubistvu

prilagojeno mojim izpitom. To je ena stvar, druga stvar pa je, da si jaz naredim dober urnik.(A32) če vem da imam šriti pet izpitov in da en mesec traja izpitno obdobje, da si jih tako razporedim. Itak je logično, da ne grem vse v prvem roku delat.(A33) Si jih razporedim skozi cel mesec. Kar je v resnici bolj naporno, ker pač to pol dejansko traja en mesec pol. Ampak drugače nebi šlo. Včasih sem lahko po več izpitov na enkrat naredila. Zdaj pa je pač eden, če sta že dva, je že kar precej na tesno. Ker je itak čas v dnevu za učenje zvečer pa ponoči.(A34) kar pol pomeni tudi pomankanje spanja.(A35) Je pa res, da je zaj bila specifična situacija s korono, ker je bila pač hči doma,(A36) če bi bila v vrtcu, bi bila ta situacija dosti bolj enostavna. Ko je bila v vrtcu in je bilo izpitno obdobje sploh ni bilo problemov,(A37) ker se itak učim dopoldan, ko je ona v vrtcu in popoldan smo bili pač skupaj. In pol zvečer sem se še mal učila in to je bilo to. Tako da zaj je bilo pa res bolj specifično.

N: Kako so se pa na tvoji fakulteti odzvali, ko si kot študent starš prišla na faks? So ti prišli nasproti? So se ti dosti prilagajali ali imaš težave s študijem, ker nisi samo študent?

A: Mislim prilagajajo prav se ti ne.(A38) So zelo odprti za družine.(A39) Ampak ne bodo pa ti zaradi tega nekih bližnjic ponujali,(A40) oziroma ne bodo ti prišli prav zelo zelo nasproti. Se pa lahko določene stvari dogovoriš. Vedno poslušajo in vedno poizkušamo najti neko alternativo,(A41) ampak na koncu pa kar praktično enaki pogoji(A42) veljajo. Jaz sicer tega nisem nikoli izkoristila(A43) ampak vem, da je ena sošolka, ker je imela med izpitnim obdobjem rok za rodit. Se je z enim profesorji dogovorila za predčasno opravljanje izpita. Pa je potem ustno delala, pa je sicer rekla da je bil pol skor bolj zahteven kot tisti pisni. Ampak se je pa dogovorila, da je dva tedna pred nami ona opravljala izpit, ker je pač pol imela rok. Tako.

N: Kaj pa podpora države, v glavnem je finančna, se ti zdi da si dobila dovolj neke podpore?

A: Ma meni iskreno se zdi, da v resnici je podpore dovolj.(A44) Mislim, Ok. Podpora je dobra, ok vedno bi jo lahko bilo še več(A45) , bolj kot to se mi zdi problem v tem, da moreš »doktorirat« ob tem, da sploh ugotoviš, kaj ti pripada.(A46) Oziroma niti na CSDjih ne vejo te stvari.(A47) Ne vejo kaj ti pripada, kako ti pripada. Kako so stvari povezane. Če sta oba študenta še nekako gre, ker ni tako kompleksna zadeva.(A48) Približno veljajo za oba enaka pravila...

N: Vidva sta bila v začetku oba študenta?

A: Ja, v začetku sva bila oba študenta, pa še takrat, sva ene trikrat vlagala vlogo, ker so nama nekaj narobe izračunali,(A49) ali pa narobe upoštevali pa ne vem kaj vse. V tem se m zdi največji problem, ker ne vejo kaj vse nam kot študentom staršem pripada.(A50) Pa ne samo finančna pomoč, potem so tisti odmeri dohodnine, pa štipendija. Tako neke stvari, ki jih ne vedo. In potem se moreš sam angažirat in ugotavljat in prosit.(A51) Midva sva tri ali štiri mesece štipendije na ta račun izgubila, ker pač oni niso vedeli. Tri štiri mesece je veliko denarja. To se mi zdi bolj problem. Pa tudi če greš tja na CSD ti ne znajo kaj dosti pomagat. Aja pa še to, če je pa en študent in en starš zaposlen pa sploh ne vejo točnih stvari.(A52) In zdaj recimo bo gregor šel na mojo porodniško, to pa sploh ne vejo, kako se obračuna, kdaj se zaključi, kaj lahko jaz uveljavljam in kaj jaz ne morem. Tako je vse jim zelo

neznano. In pa, midva sicer nisva imela te težave, ampak vem da je v Ljubljani velika težava z vrtci.(A53) Ker študentske družine nimajo stalnega prebivališča v Ljubljani(A54) in ne dobijo vrtca, ker nimajo stalnega prebivališča, ki ga kot študent starš itak težko dobiš.

N: Še zadnje vprašanje, del odgovora si sicer že podala pa vseeno? Kdaj si zvedela za vse pravice ki ti kot študentu staršu pripadajo in kje si jih dobila?

A: Ja torej za vse pravice ki mi oziroma nam pripadajo sem izvedela prek bloga študentska mama.(A55) In pa jasno mož se je dosti stvari pozanimal, ker je to njegovo področje in je zato on vse te stvari naštudiral. In pa študentska svetovalnica.(A56) Oni so res stručniji, ful so ažurni, odgovarjajo če jim napišeš mail. Res ti pomagajo, če imaš vprašanje. Pred korono so enkrat letno organizirali neko srečanje za študentske družine(A57) in tam so razložili vse pravice in vse kar pripada študentskim družinam.(A58) Aja in ja vse te stvari sem vedela že pred zanositvijo,(A59) ker sem spremljala študentsko mamo in ker sem se zanimala za to.

9.2.2. Intervju z osebo B

N: Torej najprej bi te prosila če predstaviš sebe in svojo družino.

B: Ok, jaz sem stara 22let in obiskujem tretji letnik zdravstvene nege na fakulteti za zdravstvo univerze v Ljubljani. Imam moža, ki je tudi študent, študira mikro biologijo. Poleti bo magistriral. Imava hčerko, ki je stara leto in pol.

N:Kje pa živite?

B: Živimo v študentskem domu v Ljubljani.

N: Zanima me kako je bilo, ko si postala starš študent?

B: Am na začetku je bilo fejest težko.(B1) Ker ni neke podpore,(B2) v samem sistemu se sploh nisem znašla.(B3) Zmedena sem bila ob vsej palinologiji,(B4) iskala sem informacije,(B5) kje lahko kaj urejam in kaj mi pripada.(B6) In pa primanjkovalo mi je tudi neke psihične podpore(B7) v tistem času. Bilo mi je težko,(B8) ker nisem zares vedela na koga se lahko obrnem(B9) za določeno stvar. Ampak, kljub vsemu ima starševstvo nek poseben čar(B10) in sem se otroka res veselila. (B11)

N: Kaj ti je bilo pri vsem tem največji izziv?

B: Am ta zmedenost na upravi študentskih domov,(B12) to da smo si sploh lahko uredili bivanje.(B13) Spomnim se, da sem opravila en kup klicev preden sem končno prišla do prave osebe,(B14) ki mi je pomagala uredit prijavo in uredila vselitev. Ko sem klicala sem od vsake osebe dobila malo drugačne informacije,(B15) kar me je zelo begalo. Vmes že misliš, da imaš urejeno pa prideš na upravo pa te zavrnejo.(B16) Najslabše pri vsem tem pa je, da se lahko vseliš šele po otrokovem rojstvu,(B17) njihov argument je ta, da oni ne morejo vedeti, če se bo otrok rodil živ. Lažje bi bilo če bi si lahko

sobo uredil še pred prihodom otroka, (B18) res je nerodno se selit z majhnim dojenčkom.(B19) Mi smo zato prve mesece živeli pri mojih starših,(B20) Mož se je sam vozil v Ljubljano na faks in selit ter urejat našo sobo. Midva sva bila pred tem v zasebnih študentskih domovih,(B21) ker do javnih nisva bila upravičena,(B22) zato sva morala čakati na javni razpis na katerega sva se prijavila oziroma bi se lahko preselila šele po otrokovem tretjem mesecu, kar je res pozno.

N: Kdo ti je bil takrat v največjo podporo oziroma pomoč?

B: Največja podpora sva z možem bila drug drugemu.(B23) So nama pa pomagali tudi najini prijatelji(B24) kolikor so pač lahko.

N: Opiši mi več tipičen dan tekom leta.

B: Se zbudimo oblečemo najemo, potem gre hči v vrtec ki ga imamo tukaj v domovih, (B25) kar je res super.(B26) Potem pa greva midva na faks.(B27) Popoldan greva po njo, (B28) skupaj kaj pojemo, nato pa malo kombinirava eden dela za faks drugi je z hčerko in obratno. (B29)

N: Kako pa je pri vas v času izpitnega obdobja?

B: Takrat pa se največ učiva zvečer,(B30) ko zaspi in pa čez vikend, ko gremo k najinim staršem.(B31) Takrat oni malo več pazijo hčerko, da se midva lahko učiva. (B32)

N: Kako bi komentirala podporo države družinam?

B: Am zaj ko se je nekoliko dvignila porodniška je kr ok,(B33) se mi zdi da je vredno urejeno.

N: Kaj pa podpora konkretno študentskim družinam?

B: Tu bi lahko bila kakšna dodatna podpora, sploh v primerih, če sta oba starša študenta,(B34) se mi zdi, da je nekoliko težje nam,(B35) ker je naš edini dohodek štipendija in otroški dodatki.(B36) Če želiva oba študirati se morava izmenjevati glede varstva(B37) včasih zato časa za študentsko delo ni prav veliko(B38).

N: Kako pa so se na fakulteti odzvali, ko si postala starš?

B: Niso se sploh odzvali(B39) na to, kot da jim ni pomembno.(B40) Z mojo situacijo se sploh niso ukvarjali. Vse obveznosti so bile povsem enake, kot za ostale študente,(B41) nekega posebnega prilagajanja ni bilo.(B42) Ko sem bila v 7. mesecu sem morala redno opravljati prakso enako kot vse ostale, kar je bilo zame naporno,(B43) statusa študenta starša pa še nisem imela.(B44) In tudi po rojstvu, vse roke sem morala upoštevati,(B45) nikjer nisem imela podaljšanega roka za oddajo nalog recimo, kar bi mi včasih prišlo prav.(B46) Problem vidim predvsem takrat, če otrok zbolí,(B47) jaz morem imeti 100% prisotnost na faksu, v vrtec ne more(B48) in je težko najdit drugo varstvo oziroma izpeljati oboje.(B49) Nihče ti ne pride pri tem na sproti, kvečjemu lahko padeš letnik če ne uspeš opraviti obveznosti enako kot vsi ostali.(B50) Na našem faksu ta status ne pomeni praktično nič.

N: Še eno vprašanje. Kdaj si zvedela za vse pravice ki ti kot študentu staršu pripadajo in kje si jih dobila?

B: Večinoma sem vse informacije zbirala na različnih internetnih straneh(B51) in pa veliko odgovorov

sem dobila od študentske mame.(B52) Sem pa za večino stvari izvedela med nosečnostjo,(B53) ko sva se pripravljala na prihod dojenčka.

9.2.3. Intervju z osebo C

N: Ok torej za začetek bi te prosila, če lahko predstaviš sebe in svojo družino.

C: Aha okej, torej imava samo enega otroka, ki je star 20 mesecev. Živimo tukaj v Ljubljani v študentskih domovih. Jaz sem redna študentka, on pa študira izredno tako, da lahko še dela zraven. On študira gradbeništvo jaz pa pedagogiko in andragogiko.

N: Kako ti je bilo ko si postala mama?

C: Čisto se ti spremeni svet.(C1) Doživljaš intenzivna čustva.(C2) Polno nihan med čustvi od čisto veselega do povsem izčrpanosti. Čisto se moreš prilagoditi otroku,(C3) v začetku tebe ni. Ko pa se prilagodiš je lažje.

N: kaj ti je predstavljalo največji izziv v tej novi vlogi?

C: V resnici uskladit vse skupaj.(C4) Uskladit se z partnerjem,(C5) sva se mogla prav usesti dol in se pogovoriti in si razdeliti neka gospodinjska vsakdanja opravila.(C6) Navaditi sva se morala na novo dnevno rutino.(C7) Oba sva imela neka pričakovanja in dokler jih nisva ubesedila ni šlo. Pa mogoče to da se moreš res čisto prilagoditi otroku.

N: Kdo oziroma kaj vama je bil v največjo podporo oziroma pomoč?

C: Mojo starši, ker smo živeli takrat pri njih.

N: Kako bi opisala vaš tipičen dan tekom študijskega leta.

C: Ja, mogoče malo drugače, ker fant še zraven dela preko študenta,(C10) tako da dopoldan je on v službi. In ker je vpisan izredno ma faks popoldan,(C11) katere izpite ima priznane iz prejšnjih let ko je študiral nekaj druga in zato na srečo nima vsak dan faksa.(C12) Torej midve pa se zjutraj zbudiva malo kasneje, fant gre že prej na delo. Med osmo in dvanajsto je hči v vrtcu.(C12) Jaz med tem kaj skuham, pospravim in se učim,(C13) oziroma čisto odvisno kako si pač razporedim delo čez dan. Ko pride hči iz vrtca še kaj poje, če v vrtcu ni sicer pa gre spat,(C14) takrat imam jaz čas da se še malo učim (C15) ali pa imam čas zase, odvisno od dneva. Potem sva skupaj, se kaj igrava. Ko pa se fant vrne iz službe pa smo skupaj(C16) ali pa gre eden od naju delati za faks (C17) odvisno od obveznosti.

N: Ko je več obveznosti, ko so izpiti si kako drugače razporedita čas?

C: Verjetno bi odšli k mojim staršem,(C18) da bi hči malo več čuvali,(C19) da bi se lahko učila.(C20) Ampak za enkrat gre ker ima fant nekaj izpitov že priznanih, meni pa tudi ni ostalo več dosti. Bomo pa videli kako bo, ko bo obveznosti več. Sploh ker ima večino obveznosti on popoldan in jaz dopoldan se dosti lažje usklajujeva,(C21) sicer si sploh ne predstavljam kako bi šlo.

N: Kako bi komentirala podporo države družinam?

C: Jaz sem bila zelo presenečena.(C22) ko sem zvedela koliko podpore lahko dobimo. Oziroma kaj vse nam je omogočeno. Res mislim, da nam država dosti pomaga(C23) vse od tega da lahko bivaš v študentu,(C24) do teh ugodnosti za vrtec,(C25) sploh to je fajn da imamo vrtec tako blizu.(C26) Res sem zelo zadovoljna.(C27)

N: Si za te pravice vedela že prej ali si kasneje ugotovila kaj vse vam pripada?

C: Ubistvu sem preko ene prijateljice, ki je rodila pred mano(C28) že veliko zvedela v glavnem sem se pa potem pozanimala, ko sem zanosila.(C29)

N: Kje poleg od prijateljice pa si zvedela za vse pravice, ki ti pripadajo?

C: Razne internetne strani(C30) v glavnem pa od prijateljice.

N: Kako so se na našem faksu odzvali na tvoje starševstvo?

C: Ja imamo nek poseben status študenta starša(C31) al nekaj takega. Oddala sem vlogo, (C32) potem pa me je kontaktirala ena profesorica,(C33) ki to ureja in me vprašala na kakšen način se mi lahko približajo,(C34) kako se mi lahko prilagodijo. Vem da sem izpolnila nek obrazec, na to temo kako se mi lahko prilagodijo. To je bilo to, sama v večini teh možnosti nisem, kaj dosti rabila.(C35) Nisem želela izkoristiti statusa, se mi pa zdi da se prilagodijo, (C36) vse je odvisno potem od dogovora(C37) kako se ti individualno dogovoriš s profesorji. (C38)

N: Kako pa se odzivajo profesorji?

C: Am vem, da ne marajo da se status izkorišča,(C39) so pa zelo prilagodljivi,(C40) sploh glede kašne prilagoditve datuma pisanja kakšnega izpita recimo.

9.2.4. Intervju z osebo D

N: Za začetek te bi prosila če se mi najprej predstaviš, sebe in svojo družino.

D: Jaz sicer prihajam iz Nove Gorice, ampak sedaj živimo tukaj v študentskem domu v Ljubljani. Imam punčko staro 16 mesecev. Aja študiram ekonomijo, sem že na magisteriju, v resnici počasi zaključujem, imam še samo dva izpita za narediti in magistrsko nalogo.

N: In partner?

D: Aha on pa ja je zaposlen. Je delal že ko sem zanosila. Ima varno službo za nedoločen čas.

N: Kako je bilo ko si postala starš študent?

D: V resnici, midva sva otroka načrtovala(D1). Tako sva malo preračunavala, kdaj bi bilo najbolj optimalno, da zanosim.(D2) Torej, da sem prej poizkušala narediti večino izpitov.(D3) Tako da, jaz sem bila zelo vesela,(D3) da sem postala mlada mamica in tudi sedaj mi ni težko. Že prej sem se pozanimala kaj vse mi pripada,(D4) razni finančni dodatki in tako. Ampak tudi če tega nebi bilo ima

fant dobro službo tako,(D5) da nisem bila odvisna samo od tega.(D6) Se mi je pa zdelo tistih 250eurov starševskega dodatka, ki sem ga dobila zelo malo.(D8) Sedaj, ko je 400 se mi zdi ful bolj (D9) to no.

N: Ampak na splošno si imela kakšne težave uskladiti eno in drugo vlogo?

D: V bistvu niti ne.(D10) Ko sem se morala učiti za kakšen izpit, sem odšla za kakšen teden domov in mi je moja mama malo počuvala hči(D11), tako da sem se jaz lahko učila.(D12) Pe še zraven je prišel ta covid (D13) skupaj z vsem tem. In smo itak mogli biti vsi samo doma. (D14) In se mi je res vse poklopilo, vse je bilo ob pravem času. Prej ja sem na polno uživala študentsko življenje.(D15) Sedaj pa tudi če nebi bilo Sofije, bi že zaradi covida bila isto skos smao doma. Tako, da ja.

N: Mi opišeš vaš tipičen dan?

D: Ja zdaj je hči v vrtcu.(D16) Tako da zjutraj, ko se zbudimo, jo jaz peljem v vrtec, sicer sem jaz tudi dobila službo, vendar ni osem ur na dan, je majn, pa preko študenta je. Tako, da jo peljem v vrtec in potem grem po njo. Popoldan smo navadno zunaj na igrišču(D17) pred domom, gremo v Tivoli ali pa na kakšen sprehod, če je dež pa gremo h kakšnim sosedom na obisk. To je kr naša stalnica no.

N: Kaj pa ko je na faksu več obveznosti, rekla si da ste šli k tvojim staršem, ste imeli še kakšno drugo prilagoditev urnika, ko je več obveznosti?

D: Takrat je fant bil malo več z hčerko.(D18) Za faks sem pa v glavnem delala zvečer,(D19) ko je šla spat. Ampak se verjetno pozna to da sem večino izpitov naredila še preden se je rodila.(D20) Magistersko sem se pa lotila pisati šele sedaj po novem letu, ko je hči v vrtcu, in imam več časa jo pisati. (D21)

N: Kako pa bi komentirala podporo države študentskim družinam?

D: Jaz bi rekla, da premalo.(D22) Sicer so nekaj zaj zvišali,(D23) kar se mi zdi vsaj malo bolj sprejemljiv znesek,(D24) ker pač 250EUR je res mali znesek.(D25) Sicer smo letos zaradi covida dobili dodatnih 500EUR(D26) na otroka, kar se mi zdi res lep znesek in imamo vsaj še to pomoč.(D27) Sedaj po enem letu mi ostane samo še otroški dodatek(D28) in tu meni malo manjka.(D29) Jaz sem sicer zdaj začela delati preko študenta,(D30) ampak če imaš več obveznosti za faks, če imaš otroka bolj v začetku študija, ali pa če sta oba starša študenta ne vem od česa živiš.(D31) Tega si res ne predstavljam,(D32) če nimaš na primer fanta, ki dela, ne vem, tukaj se mi zdi, da kar manjka, potrebna bi bila še kakšna pomoč poleg otroškega dodatka. (D33)

N: Povej mi še, kakšen je bil odziv tvojega faksa na tvoj novi status starša študenta?

D: Na ekonomiji, ti kar pridejo dobro nasproti.(D34) Sicer jaz nisem rabila nič kaj posebej.(D35) Ampak že ko sem bila noseča so bili bolj obzirni (D36) do mene. Niso mi gledali skozi prste,(D37) ampak tako recimo niso me kaj posebej »matrali« na kakih predstavitev. Zaj so mi pa pač podaljšali to leto študija.(D38) Pri magisterski, sem tudi povedala mentorici, da razume, če se kdaj ne odzovem takoj(D39) in ne naredim vsega takoj. Na splošno bi rekla, da se na naši fakulteti kar da dogovoriti z

profesorji.(D40) Tudi z drugimi iz naše fakultete, ko sem govorila z njimi so bile istega mnenja, fakulteta nam res pride naproti.

N: Kje in kdaj si izvedela za vse pravice in ugodnosti, ki ti kot študentu staršu pripadajo?

D: Nekaj sem se pozanimala že pred zanositvijo,(D41) ker sva otroka planirala, bolj sem se poglobila pa potem med nosečnostjo.(D42)

N: Kje pa si dobila vse informacije?

D: Ubistvu na spletu(D43)... Na raznih spletnih straneh, portalih.. Ubistvu se ne spomnim točno kje.

9.3. Odprto kodiranje

9.3.1. Odprto kodiranje intervjuja A

Zaporedna izjava	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
A1	Ful drugače, če bi bila zaposlena, predvidevam	Drugače kot za zaposlene mame	odziv na starševstvo	starševstvo
A2	lahko privoščila nekoliko več svobode	Čas zase	odziv na starševstvo	starševstvo
A3	rabla sem čas zase in sem si ga tudi vzela	Čas zase	odziv na starševstvo	starševstvo
A4	če bi bila zaposlena to nebi bilo mogoče	Drugače kot za zaposlene mame	odziv na starševstvo	starševstvo
A5	prijatelji, ki nimajo otrok, pa smo bili prej navajeni se dobivati zvečer	Drugačen način življenja prijateljev	Stiske ob starševstvu	starševstvo
A6	to je zdaj nekako odpadlo	Sprememba življenjskega stila	odziv na starševstvo	starševstvo
A7	mi je bilo prve mesece kar malo težko	Težaven začetek	Stiske ob starševstvu	starševstvo
A8	vse te stvari, ki jih vsaka običajna, zaposlena, starejša mama mogoče, isto doživlja	Težaven začetek	Stiske ob starševstvu	starševstvo
A9	malo manjkalo družbe	Pomanjkanje družbe	Stiske ob starševstvu	starševstvo
A10	kar na enkrat sem ostala sama z tem otrokom	Težaven začetek	Stiske ob starševstvu	starševstvo
A11	mislijo da mi gre to z levo roko	Nerealne predstave prijateljev	odziv na starševstvo	starševstvo
A12	dostikrat zelo težko	Težaven začetek	Stiske ob starševstvu	starševstvo
A13	on 8 ur v službi in da sem bila ta čas jaz sama	Zaposlen partner	Dan študentske družine	Starš študent
A14	mogoče ena prijateljica, ki ima že dva starejša otroka,	Pomoč prijateljev	podpora	starševstvo

	pa sem jo potem kdaj poklicala			
A15	ko sem imela prvi izpit	Varstvo otroka	Pomoč starih staršev	Študent starš
A16	moja mama počuvat	Varstvo otroka	Pomoč starih staršev	Študent starš
A17	Učila sem se zvečer in ponoči.	Učenje ko otrok spi	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
A18	Me je kar skrbelo kako bo	Skrbi ob usklajevanju	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
A19	precej načrtno že prej pripravljala hči	Skrbi ob usklajevanju	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
A20	da pač me ne bo, ker imam jaz predavanja popoldne	Majn z otrokom zaradi študijskih obveznosti	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
A21	hči v vrtcu	Otrok v vrtcu	Dan študentske družine	Študent starš
A22	pol štirih sem jaz šla na faks in se zvečer vrnila, ko je ona večinoma že spala	Majn z otrokom zaradi študijskih obveznosti	Dan študentske družine	Študent starš
A23	prišla korona, pa nam je to malo olajšalo situacijo	Izredne razmere koristijo	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
A24	vsi minusi, ki jih prinese korona	Izredne razmere koristijo	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
A25	malo plusa, ker mi je prihranilo vožnjo	Izredne razmere koristijo	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
A26	smo majn skupaj, ko imam predavanja	Majn z otrokom zaradi študijskih obveznosti	Dan študentske družine	Študent starš
A27	da smo mi skupaj, pa da ohranjamo neke odnose	Skupni popoldnevi	Dan študentske družine	Študent starš
A28	prioriteta po tem so moji izpiti	Prioriteta študij	Dan študentske družine	Študent starš
A29	se vse prilagaja temu	Prioriteta študij	Dan študentske družine	Študent starš
A30	kdaj oni skuhajo kosilo, da recimo meni ni treba kuhat	Kuhanje kosila	Pomoč starih staršev	Študent starš
A31	takrat odpadejo razni izleti, obiski	Prioriteta študij	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
A32	si jaz naredim dober urnik	Organizacija dela	Dan študentske družine	Študent starš

A33	je logično, da ne grem vse v prvem roku delat	Organizacija dela	Dan študentske družine	Študent starš
A34	čas v dnevu za učenje zvečer pa ponoči	Učenje ko otrok spi	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
A35	pomankanje spanja	pomankanje spanja	Dan študentske družine	Študent starš
A36	specifična situacija s korono, ker je bila pač hči doma,	Zaprto vrtec, otrok doma	Dan študentske družine	Študent starš
A37	Ko je bila v vrtcu in je bilo izpitno obdobje sploh ni bilo problemov	Zaprto vrtec, otrok doma	Dan študentske družine	Študent starš
A38	prilagajajo prav se ti ne	Ni prilaganja fakultete	Odziv fakultet na starševstvo	Podpora fakultete
A39	zelo odprti za družine	Veseli družin	Odziv fakultet na starševstvo	Podpora fakultete
A40	ne bodo pa ti zaradi tega nekih bližnjic ponujali	Niso prizanesljivejši zaradi nosečnosti	Odziv fakultet na starševstvo	Podpora fakultete
A41	poslušajo in vedno poizkušamo najti neko alternativo	Individualno dogovarjanje	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
A42	na koncu pa kar praktično enaki pogoji	Enaki pogoji za vse študente	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
A43	Jaz sicer tega nisem nikoli izkoristila	Ugodnosti nisem uporabila	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
A44	v resnici je podpore dovolj	Zadovoljstvo z podporo	Ocena pomoči države	Podpora države
A45	vedno bi jo lahko bilo še več	Potreba po dodatni podpori študentskim družinam	Pomanjkanje pomoči države	Podpora države
A46	problem v tem, da moreš »doktorirat« ob tem, da sploh ugotoviš, kaj ti pripada	Ugotavljanje upravičenosti do podpore	Iskanje pravic	Pravice študentov staršev
A47	niti na CSDjih ne vejo te stvari	Neprave informacije glede pravic	Iskanje pravic	Pravice študentov staršev

A48	Če sta oba študenta še nekako gre, ker ni tako kompleksna zadeva	Nepoznavanje ravnanja zaposlenih ob uveljavljanju pravic	Iskanje pravic	Pravice študentov staršev
A49	trikrat vlagala vlogo, ker so nama nekaj narobe izračunali	Nepoznavanje ravnanja zaposlenih ob uveljavljanju pravic	Iskanje pravic	Pravice študentov staršev
A50	Ne vejo kaj vse nam kot študentom staršem pripada	Nepoznavanje ravnanja zaposlenih ob uveljavljanju pravic	Iskanje pravic	Pravice študentov staršev
A51	se moreš sam angažirat in ugotavljat in prosit	Z klici do informacij	Iskanje pravic	Pravice študentov staršev
A52	če je pa en študent in en starš zaposlen pa sploh ne vejo točnih stvari	Nepoznavanje ravnanja zaposlenih ob uveljavljanju pravic	Iskanje pravic	Pravice študentov staršev
A53	velika težava z vrtci	Vrtec izven stalnega naslova bivališča	Ocena pomoči države	Podpora države
A54	Ker študentske družine nimajo stalnega prebivališča v Ljubljani	Vrtec izven stalnega naslova bivališča	Ocena pomoči države	Podpora države
A55	izvedela prek bloga študentska mama	Pomoč študentske mame	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev
A56	študentska svetovalnica	Informiranje pri študentski svetovalnici	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev
A57	Pred korono so enkrat letno organizirali neko srečanje za študentske družine	Informiranje pri študentski svetovalnici	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev

A58	so razložili vse pravice in vse kar pripada študentskim družinam	Informiranje pri študentski svetovalnici	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev
A59	sem vedela že pred zanositvijo	Informiranje o pravicah pred nosečnostjo	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev

9.3.2. Odprto kodiranje intervjuja B

Zaporedna izjava	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
B1	začetku je bilo fejest težko	Težaven začetek	Stiske ob starševstvu	starševstvo
B2	ni neke podpore	Pomanjkanje podpore	Stiske ob starševstvu	starševstvo
B3	v samem sistemu se sploh nisem znašla	Ne razumevanje sistema podpore	Iskanje pravic	Pravice študentov staršev
B4	Zmedena sem bila ob vsej palinologiji	Nepoznavanje upravnih postopkov	Pridobivanje pravic	Pravice študentov staršev
B5	iskala sem informacije	Iskanje informacij	Iskanje pravic	Pravice študentov staršev
B6	kje lahko kaj urejam in kaj mi pripada	Ugotavljanje upravičenosti do podpore	Iskanje pravic	Pravice študentov staršev
B7	primanjkovalo mi je tudi neke psihične podpore	Potreba po psihični podpori	Stiske ob starševstvu	starševstvo
B8	Bilo mi je težko	Težaven začetek	Stiske ob starševstvu	starševstvo
B9	nisem zares vedela na koga se lahko obrnem	Ne veš na koga se obrnit	iskanje pravic	Pravice študentov staršev
B10	kljub vsemu ima starševstvo nek poseben čar	Posebni občutki	Odziv na starševstvo	starševstvo
B11	sem se otroka res veselila	Vesetje ob nosečnosti	Odziv na starševstvo	starševstvo
B12	ta zmedenost na upravi študentskih domov	Zmedenost uprave študentskih domov	Študentski domovi	Pravice študentov staršev

B13	da smo si sploh lahko uredili bivanje	Urejanje bivanja	Pridobivanje pravic	Pravice študentov staršev
B14	opravila en kup klicev preden sem končno prišla do prave osebe	Z klici do informacij	Pridobivanje pravic	Pravice študentov staršev
B15	od vsake osebe dobila malo drugačne informacije	Neskladne informacije s strani zaposlenih	Pridobivanje pravic	Pravice študentov staršev
B16	misliš, da imaš urejeno pa prideš na upravo pa te zavrnejo	Neprave informacije glede pravic	Iskanje pravic	Pravice študentov staršev
B17	Najslabše pri vsem tem pa je, da se lahko vseliš šele po otrokovem rojstvu	Pridobitev sobe po porodu	Študentski domovi	Pravice študentov staršev
B18	Lažje bi bilo če bi si lahko sobo uredil še pred prihodom otroka,	Želja po ureditvi sobe pred rojstvom	Študentski domovi	Pravice študentov staršev
B19	nerodno se selit z majhnim dojenčkom	Selitev z dojenčkom	Študentski domovi	Pravice študentov staršev
B20	prve mesece živeli pri mojih starših	živeli pri starših	Pomoč starih staršev	Študent starš
B21	pred tem v zasebnih študentskih domovih	Zasebni študentski domovi	Bivanje v času študija	Študent
B22	do javnih nisva bila upravičena	Neupravičenost do javnih domov	Bivanje v času študija	Študent
B23	Največja podpora sva bila drug drugemu	Starša sta si v oporo	podpora	starševstvo
B24	pomagali tudi najini prijatelji	Pomoč prijateljev	podpora	starševstvo
B25	gre hči v vrtec ki ga imamo tukaj v domovih	Otrok v vrtcu	Dan študentske družine	Študent starš
B26	kar je res super	Zadovoljstvo nad bližino vrtca	Dan študentske družine	Študent starš
B27	pa greva midva na faks	Obveznosti na fakulteti	Dan študentske družine	Študent starš
B28	Popoldan greva po njo,	Skupni popoldnevi	Dan študentske družine	Študent starš
B29	malo kombinirava eden dela za faks drugi je z hčerko in obratno	Izmenično delo za študij	Usklajevanje obveznosti	Študent starš

B30	se največ uči zvečer	Učenje ko otrok spi	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
B31	čez vikend, ko gremo k najinim staršem	Čez vikend pri starših	Pomoč starih staršev	Študent starš
B32	Takrat oni malo več pazijo, da se midva lahko učiva	Varstvo v času učenja	Pomoč starih staršev	Študent starš
B33	ko se je nekoliko dvignila porodniška je kr ok	Zvišanje starševskega dodatka	Ocena pomoči države	Podpora države
B34	lahko bila kakšna dodatna podpora, sploh v primerih, če sta oba starša študenta	Potreba po dodatni podpori družin z dvema študentoma	Pomanjkanje pomoči države	Podpora države
B35	je nekoliko težje nam	Potreba po dodatni podpori družin z dvema študentoma	Pomanjkanje pomoči države	Podpora države
B36	naš edini dohodek štipendija in otroški dodatki	Prejemanje samo štipendije in otroška dodatka	prejeta pomoč države	Podpora države
B37	morava izmenjevati glede varstva	Izmenično varstvo	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
B38	časa za študentsko delo ni prav veliko	Ni časa za študentsko delo	Pomanjkanje pomoči države	Podpora države
B39	Niso se sploh odzvali	Neodzivnost fakultete	Odziv fakultet na starševstvo	Podpora fakultete
B40	Kot da jim ni pomembno	Občutek nepomembnosti	Odziv fakultet na starševstvo	Podpora fakultete
B41	Vse obveznosti so bile povsem enake, kot za ostale študente	Enaki pogoji za vse študente	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
B42	posebnega prilagajanja ni bilo	Ni prilaganja fakultete	Odziv fakultet na starševstvo	Podpora fakultete
B43	Ko sem bila v 7. mesecu sem morala redno opravljati prakso enako kot vse ostale, kar je bilo zame naporno	Naporne vaje v času nosečnosti	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
B44	statusa študenta starša pa še nisem imela	V času nosečnosti ni statusa študenta starša	Status študenta starša	Podpora fakultete

B45	vse roke sem morala upoštevati	Ni podaljšanih rokov oddaje nalog	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
B46	nisem imela podaljšanega roka za oddajo nalog recimo, kar bi mi včasih prišlo prav	Ni podaljšanih rokov za oddajo nalog	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
B47	Problem vidim predvsem takrat, če otrok zboli	Težave, če otrok zboli	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
B48	v vrtec ne more	Vrtec ne sprejema bolnih otrok	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
B49	težko najdi drugo varstvo oziroma izpeljati oboje	Težave pri iskanju varstva	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
B50	kvečjemu lahko padeš letnik če ne uspeš opraviti obveznosti enako kot vsi ostali	Nevarnost neuspešno zaključenega letnika	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
B51	vse informacije zbiral na različnih internetnih straneh	Iskanje informacij na internetu	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev
B52	veliko odgovorov sem dobila od študentske mame	Pomoč študentske mame	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev
B53	večino stvari izvedela med nosečnostjo	Informiranje med nosečnostjo	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev

9.3.3. Odprto kodiranje intervjuja C

Zaporedna izjava	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
C1	Čisto se ti spremeni svet	Prilagajanje otroku	Stiske ob starševstvu	starševstvo
C2	Doživljal intenzivna čustva	Posebni občutki	Odziv na starševstvo	starševstvo
C3	Čisto se moreš prilagoditi otroku	Prilagajanje otroku	Stiske ob starševstvu	starševstvo
C4	uskladit vse skupaj	Usklajevanje pričakovanj	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
C5	Uskladit se z partnerjem	Usklajevanje pričakovanj	Usklajevanje obveznosti	Študent starš

C6	razdelit neka gospodinjska vsakdanja opravila	Razdelitev gospodinjskih opravil	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
C7	Navadit sva se morala na novo dnevno rutino	Nova dnevna rutina	Odziv na starševstvo	starševstvo
C8	Mojo starši	Pomoč staršev	Podpora	starševstvo
C9	fant še zraven dela preko študenta	Delo ob študiju	Dan študentske družine	Študent starš
C10	ker je vpisan izredno ma faks popoldan	Majn obveznosti na fakulteti	Dan študentske družine	Študent starš
C11	na srečo nima vsak dan faksa	Majn obveznosti na fakulteti	Dan študentske družine	Študent starš
C12	hči v vrtcu	Otrok v vrtcu	Dan študentske družine	Študent starš
C13	med tem kaj skuham, pospravim in se učim	Delo za študij, ko je otrok v vrtcu	Dan študentske družine	Študent starš
C14	Ko pride hči iz vrtca ... gre spat,	Učenje ko otrok spi	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
C15	jaz čas da se še malo učim	Učenje ko otrok spi	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
C16	fant vrne iz službe pa smo skupaj	Skupni popoldnevi	Dan študentske družine	Študent starš
C17	gre eden od naju delati za faks	Izmenično delo za študij	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
C18	odšli k mojim staršem	živeli pri starših	Pomoč starih staršev	Študent starš
C19	da bi hči malo več čuvali	Varstvo v času učenja	Pomoč starih staršev	Študent starš
C20	da bi se lahko učila	Varstvo v času učenja	Pomoč starih staršev	Študent starš
C21	večino obveznosti on popoldan in jaz dopoldan se dosti lažje usklajujeva	Izmenično delo za študij	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
C22	Jaz sem bila zelo presenečena	Zadovoljstvo z pravicami	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev
C23	država dosti pomaga	Zadovoljstvo z podporo	Ocena pomoči države	Podpora države
C24	lahko bivaš v študentu	Možnost bivanja družin v	Študentski domovi	Pravice študentov staršev

		študentskih domovih		
C25	ugodnosti za vrtec	Sofinanciranje vrtca	Prejeta pomoč države	Podpora države
C26	vrtec tako blizu	Zadovoljstvo nad bližino vrtca	Dan študentske družine	Študent starš
C27	Res sem zelo zadovoljna	Zadovoljstvo z podporo	Ocena pomoči države	Podpora države
C28	preko ene prijateljice, ki je rodila pred mano	Informacije od prijateljice	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev
C29	sem se pa potem pozanimala, ko sem zanosila	Informiranje med nosečnostjo	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev
C30	Razne internetne strani	Iskanje informacij na internetu	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev
C31	imamo nek poseben status študenta starša	Obstoj statusa študenta starša	Status študenta starša	Podpora fakultete
C32	Oddala sem vlogo	Pridobitev statusa	Status študenta starša	Podpora fakultete
C33	me je kontaktirala ena profesorica	Pridobitev statusa	Status študenta starša	Podpora fakultete
C34	me vprašala na kakšen način se mi lahko približajo	Individualna prilagoditev študija	Status študenta starša	Podpora fakultete
C35	večini teh možnosti nisem, kaj dosti rabila	Ugodnosti nisem uporabila	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
C36	se prilagodijo	Profesorji se prilagodijo	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
C37	odvisno potem od dogovora	Individualno dogovarjanje	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
C38	se ti individualno dogovoriš s profesorji	Individualno dogovarjanje	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
C39	ne marajo da se status izkorišča	Ne marajo izkoriščanja	Odziv fakultet na starševstvo	Podpora fakultete
C40	so pa zelo prilagodljivi	Prilagodljivost na situacijo	Odziv fakultet na starševstvo	Podpora fakultete

9.3.4. Odprto kodiranje intervjuja D

Zaporedna izjava	Izjava	Pojem	Kategorija	Tema
D1	sva otroka načrtovala	Načrtovanje otroka	Odziv na starševstvo	starševstvo
D2	preračunavala, kdaj bi bilo najbolj optimalno, da zanosim	Načrtovanje otroka	Priprava na starševstvo med študijem	študent
D3	prej poizkušala narediti večino izpitov	Opraviti čim več obveznosti	Priprava na starševstvo med študijem	študent
D4	jaz sem bila zelo vesela	Vesetje ob nosečnosti	Odziv na starševstvo	starševstvo
D5	Že prej sem se pozanimala kaj vse mi pripada	Informiranje o pravicah pred nosečnostjo	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev
D6	tudi če tega nebi bilo ima fant dobro službo tako	Zaposlen partner	Dan študentske družine	Študent starš
D7	da nisem bila odvisna samo od tega.	Niso odvisni zgolj od podpore države	Ocena podpore države	Podpora države
D8	tistih 250eurov starševskega dodatka ... zelo malo.	Starševski dodatek je bil prenizek	Ocena podpore države	Podpora države
D9	400 se mi zdi ful bolj	Zvišanje starševskega dodatka	Ocena podpore države	Podpora države
D10	V bistvu niti ne	Ni težav	Stiske ob starševstvu	starševstvo
D11	moja mama malo počuvala hči	Varstvo v času učenja	Pomoč starih staršev	Študent starš
D12	da sem se jaz lahko učila	Varstvo v času učenja	Pomoč starih staršev	Študent starš
D13	zraven je prišel ta covid	Izredne razmere koristijo	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
D14	In smo itak mogli bit vsi samo doma	Izredne razmere koristijo	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
D15	Prej ja sem na polno uživala študentsko življenje	Sprememba življenjskega stila	Odziv na starševstvo	Starševstvo
D16	zdaj je hči v vrtcu.	Otrok v vrtcu	Dan študentske družine	Študent starš

D17	Popoldan smo navadno zunaj na igrišču	Skupni popoldnevi	Dan študentske družine	Študent starš
D18	Takrat je fant bil malo več s hčerko	Ati pazi hčerko	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
D19	Za faks sem pa v glavnem delala zvečer	Učenje ko otrok spi	Usklajevanje obveznosti	Študent starš
D20	večino izpitov naredila še preden se je rodila	Opraviti čim več obveznosti	Priprava na starševstvo med študijem	študent
D21	ko je hči v vrtcu, in imam več časa jo pisati.	Delo za študij, ko je otrok v vrtcu	Dan študentske družine	Študent starš
D22	Jaz bi rekla, da premalo	Nezadovoljstvo z pomočjo države	Ocena pomoči države	Podpora države
D23	so nekaj zaj zvišali	Zvišanje starševskega dodatka	Ocena pomoči države	Podpora države
D24	vsaj malo bolj sprejemljiv znesek	Zvišanje starševskega dodatka	Ocena pomoči države	Podpora države
D25	250EUR je res mali znesek	Starševski dodatek je bil prenizek	Ocena pomoči države	Podpora države
D26	letos zaradi covida dobili dodatnih 500EUR	Izredna sredstva	Prejeta pomoč države	Podpora države
D27	imamo vsaj še to pomoč	Izredna sredstva	Prejeta pomoč države	Podpora države
D28	po enem letu mi ostane samo še otroški dodatek	Prejemanje otroškega dodatka	Prejeta pomoč države	Podpora države
D29	meni malo manjka	Nezadovoljstvo z pomočjo države	Ocena pomoči države	Podpora države
D30	začela delati preko študenta	Delo ob študiju	Dan študentske družine	Študent starš
D31	če sta oba starša študenta ne vem od česa živiš	Potreba po dodatni podpori družin z dvema študentoma	Pomanjkanje pomoči države	Podpora države
D32	si res ne predstavljam	Potreba po dodatni podpori družin z dvema študentoma	Pomanjkanje pomoči države	Podpora države

D33	potrebna bi bila še kakšna pomoč poleg otroškega dodatka.	Potreba po dodatni podpori študentskim družinam	Pomanjkanje pomoči države	Podpora države
D34	ti kar pridejo dobro nasproti	Profesorji se prilagodijo	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
D35	nisem rabila nič kaj posebej	Ugodnosti nisem uporabila	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
D36	ko sem bila noseča so bili bolj obzirni	Obzirnost do nosečnosti	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
D37	Niso mi gledali skozi prste	Niso prizanesljivejši zaradi nosečnosti	Odziv fakultet na starševstvo	Podpora fakultete
D38	podaljšali to leto študija	Omogočili dodatno leto	Odziv fakultet na starševstvo	Podpora fakultete
D39	razume, če se kdaj ne odzovem takoj	Razumevanje situacije	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
D40	da dogovoriti z profesorji	Individualno dogovarjanje	Prilagoditve za študente starše	Podpora fakultete
D41	sem se pozanimala že pred zanositvijo	Informiranje o pravicah pred nosečnostjo	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev
D42	poglobila pa potem med nosečnostjo	Informiranje med nosečnostjo	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev
D43	na spletu	Iskanje informacij na internetu	Informiranje o pravicah	Pravice študentov staršev

10.4. Osnovno kodiranje

- Starševstvo
 - Stiske ob starševstvu
 - Drugačen način življenja prijateljev (A5)
 - Težaven začetek (A7), (A8), (A10), (A12), (B1), (B8)
 - Pomanjkanje družbe (A9)
 - Nerealne predstave prijateljev (A11)
 - Pomanjkanje podpore (B2)
 - Potreba po psihični podpori (B7)
 - Prilagajanje otroku (C1), (C3)
 - Ni težav (D10)
 - Podpora
 - Pomoč prijateljev (A14) (B24)
 - Starša sta si v oporo (B23)
 - Pomoč staršev (C8)
 - Odziv na starševstvo
 - Drugače, kot za zaposlene mame (A1), (A4)
 - Čas zase (A2), (A3)
 - Posebni občutki (B10), (C2)
 - Veselje ob nosečnosti (B11), (D4)
 - Nova dnevna rutina (C7)
 - Načrtovanje otroka (D1)
 - Sprememba življenjskega stila (D15), (A6)
- Pravice študentov staršev
 - Informiranje o pravicah
 - Informiranje pri študentski svetovalnici (A56), (A57), (A58)
 - Informiranje med nosečnostjo (B53), (C29), (D42)
 - Pomoč študentske mame (A55), (B52)
 - Iskanje informacij na internetu (B51), (C30), (D43)
 - Zadovoljstvo s pravicami (C22)
 - Informacije prijateljice (C28)
 - Informiranje o pravicah pred nosečnostjo (A59), (D5), (D41)

- Študentski domovi
 - Zmedenost uprave študentskih domov (B12)
 - Pridobitev sobe po porodu (B17)
 - Želja po ureditvi sobe pred rojstvom (B18)
 - Selitev z dojenčkom (B19)
 - Možnost bivanja družin v študentskih domovih (C24)
- Pridobivanje pravic
 - Urejanje bivanja (B13)
 - S klici do informacij (A51), (B14)
 - Neskladne informacije s strani zaposlenih (B15)
 - Nepoznavanje ravnanja zaposlenih ob uveljavljanju pravic (A48), (A49), (A50), (A52)
- Iskanje pravic
 - Nerazumevanje sistema podpore (B3)
 - Nepoznavanje upravnih postopkov (B4)
 - Iskanje informacij (B5)
 - Ugotavljanje upravičenosti do podpore (A46), (B6)
 - Ne veš, na koga bi se obrnil (B9)
 - Neprave informacije glede pravic (A47), (B16)
- Študent starš
 - Usklajevanje obveznosti
 - Skrbi ob usklajevanju (A18), (A19)
 - Zaprt vrtec, otrok doma (A36), (A37)
 - Težave, če otrok zboli (B47)
 - Vrtec ne sprejema bolnih otrok (B48)
 - Težave pri iskanju varstva (B49)
 - Izmenično delo za študij (B29), (C17), (C21)
 - Učenje, ko otrok spi (A17), (A34), (B30), (C14), (C15), (D19)
 - Izmenično varstvo (B37)
 - Usklajevanje pričakovanj (C4), (C5)
 - Razdelitev gospodinjskih opravil (C6),
 - Izredne razmere koristijo (A23), (A24), (A25), (D13), (D14)
 - Ati pazi hčerko (D18)
 - Manj z otrokom zaradi študijskih obveznosti (A20), (A22), (A26)

- Pomoč starih staršev
 - Živeli pri starših (B20), (C18)
 - Varstvo v času učenja (A15), (A16), (B32), (C19), (C20), (D11), (D12),
 - Kuhanje kosila (A30)
 - Čez vikend pri starših (B31)
- Dan študentske družine
 - Organizacija dela (A32), (A33)
 - Prioriteta študij (A28), (A29), (A31)
 - Otrok v vrtcu (A21), (B25), (C12), (D16)
 - Zadovoljstvo nad bližino vrtca (B26), (C26)
 - Obveznosti na fakulteti (B27)
 - Skupni popoldnevi (A27), (B28), (C16), (D17)
 - Delo ob študiju (C9), (D30)
 - Manj obveznosti na fakulteti (C10), (C11)
 - Delo za študij, ko je otrok v vrtcu (C13), (D21)
 - Zaposlen partner (A13), (D6)
 - Pomanjkanje spanja (A35)
- Študent
 - Bivanje v času študija
 - Zasebni študentski domovi (B21)
 - Neupravičenost do javnih domov (B22)
 - Priprava na starševstvo med študijem
 - Načrtovanje otroka (D2)
 - Opraviti čim več obveznosti (D4), (D20)
- Podpora države
 - Pomanjkanje pomoči države
 - Vrtec izven stalnega naslova bivališča (A53), (A54)
 - Ni časa za študentsko delo (B38)
 - Potreba po dodatni podpori družin z dvema študentoma (B34), (B35), (D31), (D32)
 - Potreba po dodatni podpori študentskim družinam (A45), (D33)
 - Ocena pomoči države
 - Zvišanje starševskega dodatka (B33), (D9), (D23), (D24)
 - Zadovoljstvo s podporo (A44), (C23), (C27)

- Niso odvisni zgolj od podpore države (D7)
 - Starševski dodatek je bil prenizek (D8), (D25)
 - Nezadovoljstvo s pomočjo države (D22), (D29)
- Prejeta pomoč države
 - Sofinanciranje vrtca (C25)
 - Prejemanje samo štipendije (B36)
 - Prejemanje otroška dodatka (B36), (D28)
 - Izredna sredstva (D26), (D27)
- Podpora fakultete
 - Prilagoditve za študente starše
 - Enaki pogoji za vse študente (A42), (B41)
 - Naporne vaje v času nosečnosti (B43)
 - Ni podaljšanih rokov oddaje nalog (B45)
 - Ni podaljšanih rokov za oddajo nalog (B46)
 - Nevarnost neuspešno zaključenega letnika (B50)
 - Ugodnosti nisem uporabila (A43), (C35), (D35)
 - Profesorji se prilagodijo (C36), (D34)
 - Individualno dogovarjanje (A41), (C37), (C38), (D40)
 - Razumevanje situacije (D39)
 - Status študenta starša
 - V času nosečnosti ni statusa študenta starša (B44)
 - Obstoje statusa študenta starša (C31)
 - Pridobitev statusa (C32), (C33)
 - Individualna prilagoditev študija (C34)
 - Odziv fakultet na starševstvo
 - Veseli družin (A38)
 - Niso prizanesljivejši zaradi nosečnosti (A40), (D37)
 - Neodzivnost fakultete (B39)
 - Občutek nepomembnosti (B40)
 - Ni prilaganja fakultete (A38), (B42)
 - Ne marajo izkoriščanja (C39)
 - Prilagodljivost na situacijo (C40)
 - Obzirnost do nosečnosti (D36)
 - Omogočili dodatno leto (D38)

10.5. Odnosno kodiranje

